

Forest Stewardship Council®

Tarneaahela sertimine

FSC-STD-40-004 V3-1 ET

TÕLGITUD VERSIOON

Kõik õigused kaitstud FSC® International 2017 FSC®F000100

Standard

Nimetus: Tarneahela sertimine
Dokumendi kood: FSC-STD-40-004 V3-1 ET
Kinnitatud: 14. jaanuar 2021
Kontakt: FSC International Center
Performance and Standards Unit
Adenauerallee 134
53113 Bonn, Germany

+49 0 228 36766 0

+49 0 228 36766 30

performance.standards@fsc.org

© 2021 Forest Stewardship Council, A.C. Kõik õigused kaitstud.

FSC® F000100

Teos on kaitstud väljaandja autoriõigusega ning ühtegi selle osa ei tohi ilma väljaandja kirjaliku nõusolekuta taasesitada ega kopeerida mingil kujul ega mingite vahenditega (graafiliselt, elektrooniliselt ega mehhaaniliselt, kaasa arvatud fotokopeerimisega, salvestamisega, lindistamisega ega infona otsingusüsteemides).

Paberkandjal eksemplarid on kontrollimata ja neid tuleks kasutada üksnes tutvumiseks. Kasutage FSC veebisaidil (fsc.org) olevat elektroonilist versiooni, et kindlalt tugineda viimasele versioonile.

Forest Stewardship Council (FSC, eesti keeles Metsahoolekogu) on vabäühendus, mis toetab keskkonnahoidlikku, sotsiaalselt kasulikku ja majanduslikult elujõulist metsade majandamist kogu maailmas.

FSC soovib, et maailma metsad vastaksid nii praeguste kui ka tulevaste põlvkondade sotsiaalsetele, ökoloogilistele ja majanduslikele õigustele ja vajadustele.

Sissejuhatus

FSC tarneahel on toodete teekond metsast või taaskasutatud materjalide puhul materjali taaskogumise hetkest kuni selleni, kui toode müüakse FSC väitega ja/või valmib ja saab FSC märgise. Tarneahel hõlmab iga hankimise, töötlemise, kauplemise ja levitamise etappi, mille puhul järgmisse etappi liikumine on seotud toote omandiõiguse muutumisega.

Igasugune omandiõiguse üleandmine FSC-serditud toodete tarneahelas nõuab toimiva tarneahela juhtimissüsteemi loomist vastava organisatsiooni tasandil ja selle kontrollimist FSC tunnustatud sõltumatu sertija poolt, kui organisatsioon soovib kasutada oma toodete puhul FSC väidet.

Selliste juhtimissüsteemide FSC sertimise eesmärk on anda usaldusväärne garantii, et FSC väitega müüdnud tooted pärinevad hästi majandatud metsadest, kontrollitud allikatest, taaskogutud materjalidest või nende segust. Seeläbi võimaldab FSC tarneahela sertimine nendest materjalidest tehtud toodete selget liikumist tarneahelas.

Versiooni saamisluгу

- V1-0** 2004. aasta septembris kinnitas FSC direktorite nõukogu standardi „FSC-STD-40-004 V1-0: FSC tarneahela standard ettevõtetele, kes tarnivad ja töötlevad FSC-serditud tooteid” esimese versiooni.
- V2-0** Standardi põhjaliku läbivaatamise tulemusena valminud versiooni lisati uued tarneahelaga seotud mõisted, nagu tooterühm ja krediidisüsteem. Standardis arvestati arvukaid soovitusi, mis formuleeriti kolmel tehnilise tööühma koosolekul, mis toimusid vahemikus oktoober 2005 – veebruar 2007, samuti arvestati sidusrühmade kommentaare, mis saadi peale avalike standardi mustandversioonide ning FSC aruteludokumendi „FSC-DIS-01-013: *Review and Revision of the FSC Chain of Custody standard*” (FSC-DIS-01-013: FSC tarneahela standardi ülevaatamine ja uuendamine) levitamist. FSC direktorite nõukogu kiitis versiooni V2-0 heaks 46. kohtumisel novembris 2007.
- V2-1** Standardi väiksema läbivaatamise tulemusena valminud versiooni lisati uued FSC tarneahela sertimise nõuded seoses töötervishoiu ja -ohutusega ning sertifikaadiomaniku kohustusega järgida FSC väärtusi. FSC poliitikadirektor kiitis selle versiooni heaks 1. oktoobril 2011.
- V3-0** Standardi põhjaliku läbivaatamise tulemusena valminud versioonis on arvestatud FSC 2011. aasta üldkogu viit ettepanekut (ettepanekud 38, 43, 44, 45 ja 46) ning FSC tellitud uuringuid eri tegevuskohti hõlmava krediidisüsteemi, tarneahela terviklikkuse ning tarbimiseelselt taaskogutud materjalile (pre-consumer reclaimed material) parima väärtuse andmise võimaluste kohta FSC süsteemis. FSC direktorite nõukogu kiitis dokumendi selle versiooni heaks 73. kohtumisel novembris 2016.
- V3-1** Standardi väiksema läbivaatamise tulemusena valminud versiooniga kehtestati FSC tarneahela sertimise uued töövaldkonna põhinõuded ning tehti parandusi ja redaktsioonilisi muudatusi standardi toimivuse parandamiseks, näiteks lisati nõuandeid ja tõlgendusi. FSC direktorite nõukogu kiitis dokumendi selle versiooni heaks 2021. aasta jaanuaris.

Sisukord

A	Eesmärk	5
B	Kohaldamisala	5
C	Jõustumine ja kehtivus	6
D	Viited	6
I OSA Üldnõuded		8
1	Tarneahela juhtimissüsteem	8
2	Materjali hankimine	10
3	Materjali käitlemine	11
4	FSC materjali ja toodete arvestus	11
5	Müük	12
6	Vastavus puidu seaduslikkust käsitlevatele õigusaktidele	14
FSC töäjõu põhinõuded		15
II OSA FSC väidete kontrollisüsteemid		17
8	Tooterühmade loomine FSC väidete kontrollimiseks	17
9	Siirdesüsteem	18
10	Protsendisüsteem	19
11	Krediidisüsteem	21
III OSA Lisanõuded		23
12	FSC märgistusnõuded	23
13	Teenuste ost	23
IV OSA Ühe tegevuskoha, mitme tegevuskoha ja grupisertimise sobivuskriteeriumid		27
14	Sobivus tarneahela ühe tegevuskoha sertimiseks	25
15	Sobivus tarneahela mitme tegevuskoha sertimiseks	25
16	Sobivus tarneahela grupisertimiseks	26
Lisa A. Tooterühmade näited (informatiivne)		28
Lisa B. FSC kontrollisüsteemide kasutamise näited (informatiivne)		29
Lisa C. Näited toote osade kohta, mis peavad olema serditud (normatiivne)		31
Lisa D. FSC töäjõu põhinõuete enesehindamine (normatiivne)		34
Lisa C. Terminid ja määratlused		43

A Eesmärk

Standardi eesmärk on kehtestada organisatsiooni tarneahela kohta juhtimise ja tootmise miinimumnõuded, mis võimaldavad tõendada, et metsapäritoluga materjalid ja saadused, mida ostetakse, märgistatakse ja müüakse FSC-serdituna, on hangitud hästi majandatud metsadest, kontrollitud allikatest, taaskogutud materjalidest või nende segust ning kõik asjassepuutuvad väited on õiguspärased ja täpsed.

B Kohaldamisala

FSC-STD-40-004 on FSC tarneahela sertimise peamine standard, milles on esitatud nõuded, mida kohaldatakse kõigile tarneahela sertifikaati omavatele ja seda taotlevatele organisatsioonidele seoses metsapäritoluga saaduste hankimise, töötlemise, märgistamise ja müügiga FSC-serditud toodetena.

Tahvel 1. Kelle puhul kasutatakse FSC tarneahela sertimist?

Selleks et toodet võiks pakkuda FSC-serdituna, peavad FSC tunnustatud sertijate poolt eraldi serditud organisatsioonid moodustama katkematu ahela, mis hõlmab igat toote omandiõiguse üleandmist alates serditud metsast või taaskogumiskohast kuni organisatsioonini, kes müüb selle, kasutades müügidokumentides FSC väidet, ja/või kohani, kus tootest saab valmistoode ja see märgistatakse FSC märgisega. Tarneahela sertimine on seega vajalik kõikidele metsapäritoluga toodete tarneahela organisatsioonidele, kellel on serditud toodete omandiõigus ja kes tegelevad vähemalt ühega järgmistest tegevustest:

- a) müüvad FSC-serditud tooteid, kasutades müügidokumentides FSC väiteid;
- b) märgistavad tooteid FSC-serditud toodetena;
- c) toodavad FSC väitega müüdavaid tooteid või muudavad selliste toodete koostist (nt metsapäritoluga materjalide segamine või tootele lisamine) või füüsilist terviklikkust (nt überpakkimine, übermärgistamine);
- d) reklaamivad FSC-serditud tooteid, v.a FSC märgisega valmistooteid, mida sertimata ettevõtjad (nt jaemüüjad) võivad reklaamida vastavalt reklaamiloaga ettevõtjate FSC kaubamärkide kasutamise juhendile (FSC Trademark Use Guide For Promotional Licence Holders).

MÄRKUS. FSC väited on nõutavad juhul, kui järgnevad kliendid soovivad kasutada FSC-serditud tooteid teiste serditud toodete toorainena ja/või FSC-serdituna edasi müüa.

Tarneahela sertimist ei nõuta organisatsioonidelt, kes osutavad teenuseid serditud organisatsioonidele, kuid kellel ei ole serditud toodete juriidilist omandiõigust, sealhulgas:

- a) agendid ja enampakkumiste korraldajad, kes korraldavad serditud toodetega kauplemist ostja ja müüja vahel;
- b) logistikateenuste osutajad, kes transpordivad ja/või ajutiselt ladustavad serditud tooteid, muutmata nende koostist või füüsilist terviklikkust;
- c) töövõtjad, kes tegutsevad hankelepingu alusel vastavalt käesoleva standardi punktile 13.

Tahvel 2. Millised toote osad on vaja sertida?

Tarneahela kontrolli nõuetele peavad vastama kõik metsapäritoluga komponendid, millel on tootes funktsionaalne otstarve. Komponendil on funktsionaalne otstarve, kui komponendi eemaldamine kahjustab toote funktsiooni. Tarneahela kontrolli nõuetest võivad olla vabastatud metsapäritoluga komponendid, millel on teisene otstarve (nt transport, kaitse või väljastamine).

Metsapäritoluga toorainest (nt paberist või puidust) valmistatud pakendit ei loeta sellesse pakitud toote osaks. Seetõttu võib organisatsioon lasta sertida kas pakendi või selle sisu või mõlemad.

MÄRKUS. Mittepuidulistest metsasaadustest valmistatud toodete puhul võib serditud olla ainult üks koostisosa/komponent, tingimusel et FSC märgisel ja/või sellega seotud avaldustes on selge viide serditud koostisosale/komponendile.

Standard koosneb neljast osast. I ja II osa sisaldavad üldnõudeid, mis on kohustuslikud kõigile tarneahela sertifikaadi omanikele. III ja IV osas esitatud nõudeid kohaldatakse vastavalt iga sertifikaadi ulatusele.

Kõiki standardi aspekte loetakse normatiivseks, kaasa arvatud standardi kohaldamisala, jõustumiskuupäev, viited, terminid, määratlused, tabelid, tahvlid ja lisad, kui ei ole kindlaks määratud teisiti.

C Jõustumine ja kehtivus

Kinnitamiskuupäev	jaanuar 2021
Avaldamiskuupäev	2. veebruar 2021
Jõustumiskuupäev	1. september 2021
Üleminekuperiood	1. september 2021 – 31. detsember 2022
Kehtivusaeg	kuni asendamise või kehtetuks tunnistamiseni

MÄRKUS. Üleminekuperioodi lõpuks peavad kõik sertifikaadiomanikud olema hinnatud käesoleva standardiversiooni alusel.

D Viited

FSC-STD-40-004 on peamine standard, mida kohaldatakse kõikide tarneahela organisatsioonide sertimisel ja seda võib kombineerida täiendavate standarditega vastavalt organisatsiooni sertifikaadi ulatusele, nagu on osutatud tabelis A.

Standardi FSC-STD-40-004 kohaldamisel on olulised täiendavate standardite ja muude normdokumentidena loetletud dokumendid. Kuupäevata viidete korral kohaldatakse viidatud dokumendi uusimat versiooni (kaasa arvatud kõik muudatused).

Tabel A. FSC tarneahela normatiivne raamistik

FSC normdokumendid, mida kohaldatakse kõikidele tarneahela sertifikaadi omanikele	
FSC-STD-40-004 <i>Tarneahela sertimine</i> FSC-STD-40-004a <i>FSC Product Classification (Addendum to FSC-STD-40-004)</i> (FSC tooteklassifikatsioon (standardi FSC-STD-40-004 lisa)) FSC-DIR-40-004 <i>FSC Directive on Chain of Custody Certification</i> (FSC tarneahela sertimise direktiiv) FSC-POL-01-004 <i>Policy for the Association of Organizations with FSC</i> (Organisatsioonide FSC-ga seostamise poliitika)	
Täiendavad normdokumendid (kohaldatakse vastavalt sertifikaadi ulatusele)	
Tegevus	Kohaldatavad täiendavad normdokumendid
Grupi või mitme tegevuskohaga organisatsiooni tarneahel	FSC-STD-40-003 <i>Chain of Custody Certification of Multiple Sites</i> (Mitut tegevuskohta hõlmav tarneahela sertimine)
Kontrollitud puidu hankimine	FSC-STD-40-005 <i>Requirements for Sourcing Controlled Wood</i> (Kontrollitud puidu hankimise nõuded) FSC-DIR-40-005 <i>FSC Directive on FSC Controlled Wood</i> (FSC kontrollitud puidu direktiiv)
Taaskogutud materjali hankimine	FSC-STD-40-007 <i>FSC Standard for Use of Reclaimed Material in FSC Product Groups and FSC Certified Projects</i> (Taaskogutud materjali kasutamine FSC tooterühmades ja FSC-serditud projektides)
FSC kaubamärgi kasutamine	FSC-STD-50-001 <i>Requirements for Use of the FSC Trademarks by Certificate Holders</i> (FSC kaubamärkide kasutamise nõuded sertifikaadiomanikele)

MÄRKUS. FSC normdokumentide tõlgendused on kättesaadavad FSC veebisaidil (fsc.org).

<p>Tahvel 3. Sätete sõnastamiseks kasutatavad verbivormid [kohandatud väljaandest <i>ISO/IEC Directives Part 2: Rules for the structure and drafting of International Standards</i> (ISO/IEC direktiivide 2. osa: rahvusvaheliste standardite struktuuri ja koostamist käsitlevad eeskirjad)]</p> <p>„<i>peab/tuleb</i>“: osutab nõudele, mida tuleb rangelt järgida, et olla standardile vastav.</p> <p>„<i>peaks/tuleks</i>“: osutab, et mitme võimaluse hulgast soovitatakse ühte eriti sobivana, nimetamata või välistamata teisi võimalusi, või et teatav teguviis on eelistatud, kuid mitte tingimata nõutav.</p> <p>„<i>võib/tohib</i>“: osutab dokumendi kohaldamisel lubatud teguviisile.</p> <p>„<i>on võimalik/saab</i>“: väljendab materiaalsel, füüsilisel või põhjuslikku võimalikkust ja võimelisust.</p>

I OSA Üldnõuded

1 Tarneahela juhtimissüsteem

- 1.1 Organisatsioon peab rakendama ja toimivana hoidma tema suurusele ja keerukusele vastava tarneahela juhtimissüsteemi, et tagada pidev vastavus kõikidele kohaldatavatele sertimisnõuetele; selleks peab organisatsioon:
- a) määrama juhtkonna esindaja, kellel on üldvastutus ja volitused, et tagada organisatsiooni vastavus kõikidele kohaldatavatele sertimisnõuetele;
 - b) rakendama ja hoidma ajakohasena dokumenteeritud protseduurid, mis käsitlevad sertifikaadi ulatuses kohaldatavaid sertimisnõudeid;
 - c) määrama iga protseduuri rakendamise eest vastutavad töötajad;
 - d) koolitama töötajaid seoses organisatsiooni protseduuride ajakohase versiooniga, et tagada nende pädevus tarneahela juhtimissüsteemi rakendamisel;
 - e) koostama täieliku ja ajakohase dokumendikogu, mis tõendab organisatsiooni vastavust kõikidele kohaldatavatele sertimisnõuetele, ja säilitama asjakohaseid dokumente vähemalt viie (5) aasta jooksul. Organisatsioon peab säilitama vähemalt järgmised dokumendid vastavalt sertifikaadi ulatusele: protseduurid, tooterühmade loetelud; koolituste andmed; ostu- ja müügidokumendid; materjaliarvestus; iga-aastased mahuaruanded; kaubamärgi kinnitused; tarnijate, kaebuste ja teenuste sisseostu andmed; nõuetele mittevastavate toodete kontroll; taaskogutud materjali kontrolliprogrammi dokumendid ning dokumendid kontrollitud materjali ja FSC kontrollitud puiduga seotud nõuetekohase hoolsuse programmi kohta.
- 1.2 Organisatsioon peab kasutama IV osas esitatud sobivuskriteeriume, et määrata kindlaks oma sobivus ühe tegevuskoha, mitme tegevuskoha või grupisertimiseks.
- 1.3 Organisatsioon peab järgima FSC väärtusi, nagu on määratletud poliitikadokumendis FSC-POL-01-004 *Policy for the Association of Organizations with FSC* (Organisatsioonide FSC-ga seostamise poliitika).
- 1.4 Organisatsioon peab tagama töötervishoiu ja -ohutuse. Organisatsioon peab vähemalt: määrama töökeskkonna eest vastutava isiku, looma ja rakendama organisatsiooni suurusele ja keerukusele vastavad protseduurid ning korraldama töötajate töötervishoiu ja -ohutuse alase väljaõppe.

MÄRKUS. Sellele nõudele vastavuse tõendamiseks võib kasutada alapunktis 1.4 nõutud elemente hõlmavaid muid sertimisi ja tegevust kohalike õigusaktide täitmiseks (s.t organisatsiooni võib lugeda alapunkti 1.4 automaatselt täitvaks).

- 1.5 Organisatsioon peab vastu võtma¹ ja rakendama FSC tööjõu põhinõudeid hõlmava poliitikadokumendi (või dokumendid). Poliitikadokumendid tuleb teha kättesaadavaks sidusrühmadele (s.t asjast mõjutatud ja huvitatud sidusrühmadele) ning organisatsiooni sertijale.
- 1.6 Organisatsioon peab säilitama ajakohast enesehindamise aruannet, milles on kirjeldatud, kuidas organisatsioon rakendab oma tegevuses FSC tööjõu põhinõudeid. Enesehindamise aruanne tuleb esitada organisatsiooni sertijale.
- 1.7 Organisatsioon peab tagama, et kaebusi, mis puudutavad organisatsiooni vastavust tema tarneahela sertifikaadi ulatuses kohaldatavatele nõuetele, menetletakse asjakohaselt, sealhulgas:
- a) kaebuse kättesaamisest teatatakse kaebuse esitajale kahe (2) nädala jooksul alates kaebuse kättesaamisest;

1 Võib töötada välja uue poliitikadokumendi või kasutada olemasolevat.

- b) kaebust uuritakse ja kaebusele vastamiseks kavandatud tegevused esitatakse kolme (3) kuu jooksul. Kui uurimise lõpetamiseks on vaja rohkem aega, teatatakse sellest kaebuse esitajale ja organisatsiooni sertijale;
 - c) kaebuste ja kõikide protsessides leitud puuduste suhtes, mis mõjutavad sertimisnõuetele vastavust, rakendatakse asjakohaseid meetmeid;
 - d) kaebuse esitajale ja organisatsiooni sertijale teatatakse, kui kaebus loetakse lahendatuks ja selle menetlemine lõpetatakse.
- 1.8 Organisatsioonil peavad olema kehtestatud protseduurid, mis tagavad nõuetele mittevastavate toodete kindlaksmääramise ja kontrolli, et vältida nende ettekavatsematut müüki ja tarnimist FSC väidetega. Kui mittevastavad tooted avastatakse pärast nende tarnimist, peab organisatsioon rakendama järgmisi meetmeid:
- a) saatma sertijale ja kõigile asjassepuutuvatele otsestele klientidele viie tööpäeva jooksul kirjaliku teate mittevastava toote tuvastamise kohta ning registreerima nimetatud teate;
 - b) analüüsima mittevastavate toodete esinemise põhjusi ja rakendama meetmeid, et vältida nende taasesinemist;
 - c) tegema sertijaga koostööd, et sertija saaks kinnitada, et mittevastavuse kõrvaldamiseks võeti kasutusele asjakohased meetmed.
- 1.9 Organisatsioon peab toetama tehingute kontrollimist sertija ja rahvusvahelise akrediteerimisorganisatsiooni Assurance Services International (ASI) poolt, esitades sertija nõutud väljavõtted FSC-tehingute andmetest.

MÄRKUS. Tehingute kontrolli jaoks andmete esitamine ei hõlma hinnainfot.

- 1.10 Organisatsioon peab taotluse korral esitama vajalikke proove ja näidiseid ning liigilise koostise kontrollimiseks vajalikku infot kiuanalüüsi jaoks, mida teostavad tema sertija ja ASI.
- 1.11 Punkti 7 „FSC tööjõu põhinõuded“ järgimise tõendamiseks võib organisatsioon kasutada teiste sertimisskeemide järgimise tõendeid.

MÄRKUS. FSC International hindab nende skeemide kooskõla FSC tööjõu põhinõuetega ja punkti 7 nõuetega kattumise ulatust.

2 Materjali hankimine

- 2.1 Organisatsioon peab säilitama ajakohase teabe kõikide tarnijate kohta, kes tarnivad FSC tooterühmades kasutatavaid materjale, sh nimed, sertifikaatide koodid (kui kohaldatakse) ja tarnitud materjalid.
- 2.2 Organisatsioon peab regulaarselt kontrollima FSC andmebaasist (info.fsc.org) oma aktiivsete FSC-serditud tarnijate sertifikaatide kehtivust ja tooterühmadega seotud ulatust, et kinnitada mis tahes muudatused, mis võiksid mõjutada tarnitud toodete kättesaadavust ja ehtsust.

MÄRKUS. Organisatsiooni vastavust sellele nõudele võivad toetada teised FSC sertifikaatide andmebaasiga sünkroonitud FSC platvormid (s.t kaubamärgiportaal), saates organisatsioonile tema tarnijate sertifikaadi ulatuse muutumise korral automaatselt teate.

- 2.3 Organisatsioon peab kontrollima tarnijate müügi- ja tarnedokumente, et kinnitada järgmist:
- a) tarnitava materjali laad ja kogused vastavad esitatud dokumentidele;
 - b) FSC väide on esitatud;
 - c) FSC väitega tarnitava materjali dokumentidele on lisatud tarnija FSC tarneahela või FSC kontrollitud puidu sertifikaadi kood.
- 2.4 Organisatsioon peab tagama, et FSC tooterühmades kasutatakse üksnes sobivat toorainet ja nõuetekohaseid materjalikategoriaid vastavalt tabelile B.

Tabel B. Tooterühma toodangule määratud FSC väite puhul sobiv tooraine

FSC toodanguväide tooterühmas	Sobiv tooraine
FSC 100%	FSC 100%
FSC Mix x% / FSC Mix Credit	FSC 100%, FSC Mix x%, FSC Mix Credit, FSC Recycled x%, FSC Recycled Credit, kontrollitud materjal (Controlled Material), FSC kontrollitud puit (FSC Controlled Wood), tarbimiseelselt taaskogutud (pre-consumer reclaimed), tarbimisjärgselt taaskogutud (post-consumer reclaimed).
FSC Recycled x% / FSC Recycled Credit	FSC Recycled x%, FSC Recycled Credit, tarbimiseelselt taaskogutud (pre-consumer reclaimed), tarbimisjärgselt taaskogutud (post-consumer reclaimed).
FSC Controlled Wood (FSC kontrollitud puit)	FSC 100%, FSC Mix x%, FSC Mix Credit, kontrollitud materjal (Controlled Material), FSC kontrollitud puit (FSC Controlled Wood).

- 2.5 Organisatsioonid, kes hangivad FSC-sertimata taaskogutud materjali kasutamiseks FSC tooterühmades, peavad täitma standardi FSC-STD-40-007 nõudeid.
- 2.6 Organisatsioonid, kes hangivad FSC-sertimata esmast toormaterjali kasutamiseks kontrollitud materjalina FSC tooterühmades, peavad täitma standardi FSC-STD-40-005 nõudeid.

- 2.7 Organisatsioonid, kes taaskoguvad omaenda tegevuskohas esmase või teisese töötlemise jääke, võivad liigitada nimetatud materjali samasse või madalamasse materjalikategooriasse, kui oli selle algtooraine. Teisest töötlemisest taaskogutud materjalid võib organisatsioon liigitada ka tarbimiseelselt taaskogutud materjaliks, välja arvatud tootmisprotsessis tekivad jäägid, mida saab tegevuskohas taaskasutada samas tootmisprotsessis, milles need tekkisid.
- 2.8 Organisatsioon võib liigitada sobivaks tooraineks materjali, mis on laos sertija läbiviidava põhihindamise ajal, ja materjali, mis on vastu võetud põhihindamise kuupäeva ja organisatsiooni tarneahela sertifikaadi väljaandmise kuupäeva vahelisel ajal, tingimusel et organisatsioon suudab sertijale tõendada, et materjalid vastavad FSC-serditud materjali hankimise nõuetele.

3 Materjali käitlemine

- 3.1 Juhul kui on oht, et FSC tooterühmadesse võib sattuda sobimatu tooraine, peab organisatsioon rakendama üht või mitut järgmist eraldusmeetodit:
- a) materjalide füüsiline eraldamine;
 - b) materjalide ajaline eraldamine;
 - c) materjalide märgistamine.

4 FSC materjali ja toodete arvestus

- 4.1 Organisatsioon peab iga tooterühma või tellimuse jaoks kindlaks määrama peamised töötlemise etapid, mille käigus muutub materjali kaal või maht, ja iga töötlemise etapi jaoks määrama väljatulekukoefitsiendi, või juhul kui see ei ole mõistlik, leidma väljatulekukoefitsiendi kogu tootmisprotsessi kohta. Organisatsioon peab väljatulekukoefitsientide arvutamiseks kasutama ühtset meetodikat ja neid pidevalt ajakohastama.

MÄRKUS. Organisatsioonid, mis valmistavad eritellimustooteid, ei pea määrama väljatuleku koefitsienti enne toodete valmistamist, kuid nad peavad toodangu dokumenteerima viisil, mis võimaldab väljatuleku koefitsiente arvutada.

- 4.2 Organisatsioon peab säilitama ajakohased materjaliarvestuse dokumendid (nt tabelid, tootmise juhtimise tarkvara) FSC sertifikaadi ulatuses olevate materjalide ja toodete kohta, sealhulgas:
- a) tooraine: tarnija müügidokumendi number, kuupäev, kogused, materjalikategooria, sh protsendi- või krediiväide (kui on rakendatav);
 - b) toodang: müügidokumendi number, kuupäev, toote kirjeldus, kogused, FSC väide ja asjakohane väiteperiood või tellimus;
 - c) FSC protsendi arvutused ja FSC krediidi konto.
- 4.3 Organisatsioonid, mis on serditud FSC ja teiste metsamajandamise sertimise skeemide alusel ning millel esineb toorainet ja toodangut, mille puhul nende skeemide väiteid kasutatakse samaaegselt, peavad tõendama, et tootekoguseid ei arvestata vääralt mitmekordselt.

MÄRKUS. Selleks saab luua nende materjalide jaoks ühe arvestusdokumendi, milles selgelt kirjendatakse materjalide ja toodete kogused ning vastavad toodangul kasutatavad sertimisväited. Kui see ei ole võimalik, peaks organisatsioon võimaldama sertijal hinnata seda nõuet teisiti.

- 4.4 Organisatsioon peab koostama aasta koondmahtude aruanded (organisatsioonis tavaliselt kasutatavates mõõtühikutes), mis hõlmavad perioodi alates eelmisest aruandeperioodist ning tõendavad, et FSC väidetega müüdud toodangu kogused on vastavuses toorainekogustega,

olemasolevate inventuuriandmetega, seonduvate toodanguväidetega ja väljatuleku koefitsientidega tooterühmade kaupa.

MÄRKUS. Organisatsioonid, mis valmistavad eritellimustooteid (nt puusepad, ehitustöövõtjad, ehitusettevõtjad) võivad aasta FSC koondaruanded esitada tooterühmade asemel tellimuste või ehitusprojektide ülevaadena.

5 Müük

5.1 Organisatsioon peab tagama, et kõik FSC väitega toodangu müügidokumendid (paberkandjal või elektroonilised) sisaldavad järgmist informatsiooni:

- a) organisatsiooni nimi ja kontaktandmed;
- b) ostja kindlakstegemist võimaldavad andmed, nagu ostja nimi ja aadress (v.a lõpptarbijale müügi korral);
- c) dokumendi väljastamise kuupäev;
- d) toote nimetus või kirjeldus;
- e) müüdava toodangu kogused;
- f) organisatsiooni FSC-serditud toodetega seotud FSC sertifikaadi kood ja/või FSC kontrollitud puidu toodetega seotud FSC kontrollitud puidu kood;
- g) FSC väited, mis on selgelt määratud iga toodanguartikli või kogu partii jaoks vastavalt tabelile C.

Tabel C. Sobivad FSC toodanguväited vastavalt FSC kontrollisüsteemidele

Tooterühmale määratud FSC toodanguväide	FSC kontrollisüsteem		
	Siirdesüsteem	Protsendisüsteem	Krediidisüsteem
FSC 100%	✓	Ei kohaldata	Ei kohaldata
FSC Mix x%.	✓	✓	Ei kohaldata
FSC Recycled x%.	✓	✓	Ei kohaldata
FSC Mix Credit	✓	Ei kohaldata	✓
FSC Recycled Credit	✓	Ei kohaldata	✓
FSC Controlled Wood (FSC kontrollitud puit)	✓	✓ (vt alapunkt 5.9)	✓ (vt alapunktid 5.9 ja 11.10)

5.2 Tarneahela lõpuosa organisatsioonid, mis müüvad FSC märgisega valmistooteid (nt jaemüüjad, kirjastajad), võivad jätta protsendi- või krediidiandmed müügidokumentidesse märkimata (nt kasutada üksnes väidet *FSC Mix* väidete *FSC Mix 70%* või *FSC Mix Credit* asemel). Ent sel juhul läheb vastav teave kaotsi ja tarneahela järgmistel organisatsioonidel ei ole lubatud nende toodetega seotud protsendi- või krediidiväiteid kasutada või ennistada.

5.3 Kui organisatsiooni väljastatud müügidokumente ei lisata toote saadetisele ja see teave on kliendile oluline toote FSC sertimise tõendamiseks, peavad asjaomased tarnedokumendid sisaldama alapunktis 5.1 nõutud teavet ja viidet müügidokumentidele.

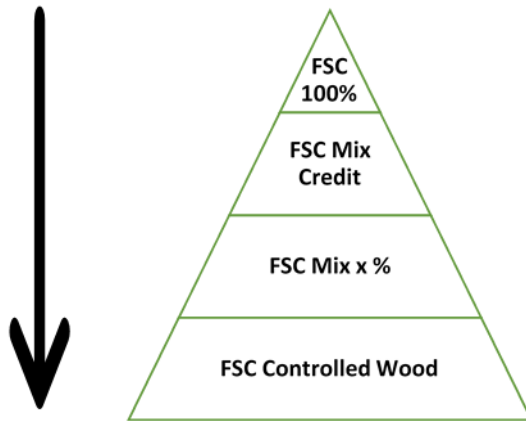
5.4 Organisatsioon peab tagama, et tooted, mille kohta müügidokumentides kasutatakse väiteid FSC 100%, FSC Mix või FSC Recycled, ei kannu ühegi muu metsamajandamise sertimise skeemi märgiseid.

MÄRKUS. FSC-serditud toote müügi- ja tarnedokumentides võivad olla korraga FSC ja mõne muu metsamajandamise sertimise skeemi väited, isegi kui toode kannab FSC märgist.

- 5.5 Organisatsioonid võivad eristada tooted, mis on valmistatud üksnes kogukondlikelt või väiketootjatelt saadud toorainest, lisades müügidokumentidesse järgmise väite: „Pärit väike- või kogukondlikult tootjalt“ (From small or community forest producers). Sertifikaadiomanikud saavad seda väidet tarneahelas edasi anda.
- 5.6 Organisatsioon võib müüa tooteid müügi- või tarnedokumentides esitatud väitega „FSC kontrollitud puit“ (FSC Controlled Wood) üksnes juhul, kui tegu on töötlemata või pooltoodetega ja klient on FSC-serditud.
- 5.7 Kui organisatsioon ei saa müügi- või tarnedokumentides (või mõlemates) FSC väidet ja/või sertifikaadi koodi esitada, peab nõutud teabe kliendile esitama lisadokumentides (nt kaaskirjas). Sellisel juhul peab organisatsioon saama oma sertijalt loa, et koostada lisadokumendid vastavalt järgmistele kriteeriumidele:
 - a) peab olema esitatud selge teave, mis seostab lisadokumendid müügi- või tarnedokumentidega;
 - b) puudub oht, et klient saab lisadokumentidest valesti aru, millised tooted on või ei ole FSC-serditud;
 - c) kui müügidokument käsitleb eri FSC väitega tooteid, peab see sisaldama iga toote kohta viidet lisadokumentides esitatud asjakohase FSC väite kohta.
- 5.8 Organisatsioonid, kes tarnivad eritellimusena valmistatud FSC tooteid (nt puusepad, ehitustöövõtjad, ehitusettevõtjad) ja kes ei loetle FSC-serditud tooteid müügidokumentides, nagu on nõutud alapunktis 5.1, võivad väljastada ehitus- ja muude teenuste müügidokumentidele lisadokumente. Lisadokument peab sisaldama järgmist:
 - a) viited piisava teabega, et seostada teenusearve(d) lisadokumendiga;
 - b) loetelu kasutatud FSC-serditud detailidest koos vastavate koguste ja FSC väidetega;
 - c) organisatsiooni sertifikaadi kood.
- 5.9 Organisatsioon võib otsustada kasutada madalama taseme FSC toodanguväidet, nagu näidatud joonisel A. FSC märgis peab vastama müügidokumentides esitatud FSC väitele, välja arvatud jaemüüjatel, kes müüvad lõpptarbijale FSC märgisega valmistooteid.

MÄRKUS. 100% taaskogutud materjalist valmistatud tooteid saab müüa ainult väitega FSC Recycled.

Joonis A. Madalama taseme FSC toodanguväidete kasutamise reeglid

6 Vastavus puidu seaduslikkust käsitlevatele õigusaktidele

6.1 Organisatsioon peab tagama, et tema FSC-serditud ja kontrollitud puit ja puittooted vastavad kõigile kohaldatavatele puidu seaduslikkust käsitlevatele õigusaktidele. Organisatsioon peab vähemalt:

- a) olema kehtestanud protseduurid, et tagada organisatsiooni FSC-serditud toodete ja kontrollitud puidu toodete impordi ja/või ekspordi ning turustamise vastavus kõigile kohaldatavatele kaubandus- ja tollialastele õigusaktidele² (kui organisatsioon ekspordib ja/või impordib FSC tooteid);
- b) registreerima andmed liigi (omakeelne ja ladinakeelne teaduslik nimetus) ja päritoluriigi kohta (või täpsemad asukohtaandmed, kui seda nõuavad õigusaktid) ja esitama need taotluse korral otsestele klientidele ja/või tarneahelas kaugemal allpool paiknevatele FSC-serditud organisatsioonidele, kes vajavad seda teavet puidu seaduslikkust käsitlevate õigusaktide täitmiseks. Sellise teabe esitamise vormi ja sageduse võivad organisatsioon ja taotleja omavahel kokku leppida, tingimusel et teave on täpne ja seda on võimalik õigesti seostada iga FSC-serdituna või FSC kontrollitud puiduna tarnitava materjaliga.

MÄRKUS. Teave riigisiseste piirkondade või raiekontsessioonide kohta on nõutav juhul, kui riigis või riigisiseses piirkonnas on eri raiekontsessioonidel erinev ebaseadusliku raie oht. Raiekontsessiooniks loetakse mis tahes korraldust, millega võõrandatakse mingis kindlaksmääratud piirkonnas puidu ülestöötamise õigus.

MÄRKUS. Kui organisatsiooni käsutuses ei ole taotletud teavet liikide ja päritoluriigi kohta, edastatakse taotlus tarneahelas ülalpool paiknevatele tarnijatele, kuni on võimalik teave saada.

- c) tõendama asjakohastele kaubandus- ja tollialastele õigusaktidele vastavust;
- d) tagama, et FSC-serditud tooted, mis sisaldavad tarbimiseelselt taaskogutud puitu (v.a taaskogutud paber) ja mida müüakse ettevõtjatele,

² Kaubandus- ja tollialased õigusnormid hõlmavad vähemalt järgmist:

- puittoodete ekspordi keelud, kvoodid ja muud piirangud (nt töötlemata palgi või töötlemata saematerjali ekspordi keeld);
- puidu ja puittoodete ekspordilubade nõuded;
- ametlik luba, mida võivad vajada puitu ja puittooteid eksportivad üksused;
- puittoodete ekspordi suhtes kehtivad maksud ja tollimaksud.

kes asuvad riikides, kus rakendatakse puidu seaduslikkust käsitlevaid õigusakte, **kas**:

sisaldavad üksnes tarbimiseelselt taaskogutud puitu, mis vastab FSC kontrollitud puidu nõuetele vastavalt standardile FSC-STD-40-005; **või**

ii) teatavad oma klientidele, et toode sisaldab tarbimiseelselt taaskogutud puitu, ja toetavad nende hoolsuskohustuse süsteemi vastavalt kohaldatavate puidu seaduslikkust käsitlevate õigusaktide nõuetele.

MÄRKUS. Organisatsioonid, kes kasutavad taandes d (i) esitatud võimalust, võivad kohaldada standardi FSC-STD-40-005 nõudeid kõrvaltodetele.

7 FSC tööjõu põhinõuded³

7.1 FSC tööjõu põhinõuete kohaldamisel peab organisatsioon võtma nõuetekohaselt arvesse riigi õigusaktidega kehtestatud õigusi ja kohustusi, täites sama ajal nõuete eesmärgi.

7.2 Organisatsioon ei tohi kasutada lapstööjõudu.

7.2.1 Organisatsioon ei tohi tööle võtta töötajaid, kes on nooremad kui 15-aastased või nooremad kui riiklikest või kohalikest õigusnormidest või eeskirjadest tulenev miinimumvanus, olenevalt sellest, kumb vanusepiir on kõrgem, välja arvatud alapunktis 7.2.2 määratletud juhul.

7.2.2 Riikides, kus riigi õigus- või haldusaktid lubavad kergele tööle võtta 13–15 aasta vanuseid isikuid, ei tohi selline töötamine takistada kooliskäimist ega olla kahjulik nende tervisele või arengule. Eelkõige, kui lastele on seadusega kehtestatud koolikohustus, peab nende tööaeg olema üksnes tavapärasel päeval tööajal väljaspool koolitundide aega.

7.2.3 Mitte kedagi, kes on noorem kui 18 eluaastat, ei võeta ohtlikule või füüsiliselt raskele tööle, välja arvatud väljaõppe eesmärgil vastavalt riigis vastu võetud õigus- või haldusaktidele.

7.2.4 Organisatsioon peab keelama lapsele sobimatu töö.

7.3 Organisatsioon peab välistama igasuguse sunniviisilise ja kohustusliku töö.

7.3.1 Töösuhted on vabatahtlikud ja põhinevad vastastikusel nõusolekul, ilma karistuse ohuta.

7.3.2 Puuduvad tõendid mis tahes tegevuse kohta, mis osutab sunniviisilisele või kohustuslikule tööle, muu hulgas järgmise kohta:

- füüsiline ja seksuaalne vägivald
- võlaorjus
- töötasu kinnipidamine, sealhulgas töölevõtmise eest tasu võtmine ja/või tööleasumise tingimusena tagatisraha nõudmine
- liikumise/mujale asumise piiramine
- passi ja isikute tõendavate dokumentide äravõtmine
- ametiasutustele kaebamisega ähvardamine.

7.4 Organisatsioon peab tagama, et kedagi ei diskrimineerita töö ja kutsealal.

³ Allikas: FSC report on generic criteria and indicators based on ILO Core Conventions principles (2017) (ILO põhikonventsioonide printsiipidel põhinevate üldkriteeriumide ja indikaatorite FSC aruanne, 2017).

- 7.4.1 Töö- ja kutsealased tavad ei ole diskrimineerivad.
- 7.5 Organisatsioon peab austama ühinemisvabadust ja tegelikku kollektiivläbirääkimiste õigust.
 - 7.5.1 Töötajatel on võimalus omal äranägemisel luua töötajate organisatsioone või nendega ühineda.
 - 7.5.2 Organisatsioon austab töötajate organisatsioonide täielikku vabadust koostada oma põhikiri ja kodukord.
 - 7.5.3 Organisatsioon austab töötajate õigusi seaduslikule tegevusele töötajate organisatsiooni asutamiseks, sellesse astumiseks või selle abistamiseks, samuti õigust hoiduda sellisest tegevusest ning ei diskrimineeri ega karista töötajaid nende õiguste teostamise eest.
 - 7.5.4 Organisatsioon peab seaduslikult asutatud töötajate organisatsioonide ja/või nende nõuetekohaselt valitud esindajatega heas usus ja parimate kavatsustega läbirääkimisi kollektiivlepingu sõlmimiseks.
 - 7.5.5 Olemasolevaid kollektiivlepinguid rakendatakse.

II OSA FSC väidete kontrollisüsteemid

MÄRKUS. Tooterühmade ja FSC kontrollisüsteemi rakendamise näited on esitatud vastavalt lisas A ja lisas B.

8 Tooterühmade loomine FSC väidete kontrollimiseks

- 8.1 Organisatsioon peab FSC toodanguväidete ja märgistuse kontrollimiseks looma tooterühmad. Tooterühm tuleb moodustada ühest või mitmest väljundtootest:
- a) mis kuuluvad samasse tooteliiki vastavalt standardile FSC-STD-40-004a;
 - b) mida kontrollitakse vastavalt samale FSC kontrollisüsteemile.
- 8.2 Tooterühmade loomisel protsendi- ja/või krediidisüsteemi alusel kehtivad järgmised lisatingimused:
- a) kõigil toodetel peab olema sama väljatuleku koefitsient. Kui see nii ei ole, võib tooteid siiski samasse rühma paigutada, kuid vastavatele toodetele tuleb rakendada kehtivaid väljatuleku koefitsiente, et leida väljundtoodete kogus, mida saab müüa FSC protsendi- või kredidiväitega;
 - b) kõik tooted peavad olema valmistatud samast toorainest (nt männi saematerjal) või samade materjalide ühendamisel (nt spoonitud puitlaastplaadi tooterühm, milles kõik tooted koosnevad puitlaastplaadist ning samaväärse puuliigi spoonist).

MÄRKUS. Tooterühma tooraine ja/või puiduliigi võib asendada teise materjali ja/või liigiga, tingimusel et need on samaväärsed. Samas tooterühmas on lubatud materjali või toote mõõtude või kuju erinevused. Tselluloosimassi eri liike loetakse samaväärseks tooraineks, välja arvatud esmane ja taaskogutud puitkiud, mis ei ole samaväärne tooraine.

MÄRKUS. Esmast ja taaskogutud puitkiudu võib sama krediidikonto piires kombineerida, kui on tegemist mõlemast toorainest (segakiust) valmistatud toodetega. 100% ringlussevõetud (100% recycled) kiust toodete puhul tuleb FSC krediiti arvestada ainult taaskogutud tooraine järgi. Niisamuti tuleb 100% esmase kiust (100% virgin fibre) toodete puhul krediiti arvestada ainult esmase tooraine järgi.

- 8.3 Organisatsioon peab säilitama ajakohast tooterühmade loetelu, milles on iga rühma kohta märgitud:
- a) väljundtoodete tüüp vastavalt standardile FSC-STD-40-004a;
 - b) toodangu kohta kasutatavad FSC väited. Organisatsioon võib kindlaks määrata ka tooted, mis vastavad FSC väike- ja kogukondliku tootja märgise (FSC Small and Community Label) kasutamise nõuetele, kui organisatsioon soovib, et see teave oleks FSC sertifikaatide andmebaasis avalik;
 - c) liik (omakeelne ja ladinakeelne teaduslik nimetus), kui liigi info kirjeldab toote omadusi.

Tahvel 4. Tooraine asendamine tooterühmas (kõikides FSC kontrollisüsteemides)

Materjale ja/või liike saab lugeda samaväärseteks, kui neid on võimalik üksteisega asendada, ilma et muutuks väljundtoote omadused. Väljundtoote omaduste muutumise indikaatorid on järgmised:

- tootetüübi muutumine (vastavalt standardile FSC-STD-40-004a); **või**
- toote otstarbe muutumine; **või**
- toote hinna tõus (hinda ei tohiks kasutada ainukese indikaatorina, sest hinnaerinevused võivad tuleneda turunõudlusest, hinnaläbirääkimistest või ostu- või müügiimahtudest; siiski on seda võimalik kasutada kombinatsioonis teiste indikaatoritega, et iseloomustada muutusi valmistoodangu omadustes); **või**
- toote sordi tõus; **või**
- toote välimuse muutumine (välimuse määravad materjali põhiomadused. Trükkimine, värvimine ja muud viimistlusvõtted ei ole siinjuures olulised).

9 Siirdesüsteem

Tahvel 5. Siirdesüsteemi kasutamine

Siirdesüsteem on FSC kontrollisüsteem, mis pakub lihtsaimat võimalust toodanguväidete määramiseks, kandes tooraine FSC väited otse üle toodangule. Nõuetele mittevastavate materjalide eraldamisega tagatakse tooraine ja toodangu seos organisatsiooni protsesside kõigis etappides.

Siirdesüsteemi saab kasutada igat liiki tooterühmade, FSC väidete ja tegevuste puhul.

Puuduvad kehtivad toodanguväited tarbimiseelselt taaskogutud puidu kohta, sest seda ei loeta siirdesüsteemis sobivaks tooraineks.

MÄRKUS. Mittepuidulisi metsasaadusi, mida kasutatakse toiduks ja meditsiinilisel otstarbel, serditakse ainult siirdesüsteemis.

- 9.1 Organisatsioon peab iga tooterühma jaoks määrama väiteperioodid või tellimused, mille kohta tuleb teha sama FSC väide.
- 9.2 Nende väiteperioodide või tellimuste puhul, kus sisendina kasutatakse ainult samasse materjalikategooriasse kuuluvat toorainet, mis on sama FSC väitega, peab organisatsioon kasutama seda sama FSC väidet ka toodangu puhul.
- 9.3 Nende väiteperioodide või tellimuste puhul, kus sisendina kasutatakse eri materjalikategooriatesse kuuluvat või erinevate protsendi- või krediitväidetega toorainet, peab organisatsioon FSC toodanguväitena kasutama toorainemahu alusel madalaimat FSC väidet vastavalt tabelile D.

Tabel D. FSC tooraineväidete ja nendest tulenevate toodanguväidete võimalikud kombinatsioonid siirdesüsteemi kasutamisel

Tooraine	FSC 100%	FSC Mix Credit	FSC Mix x%.	FSC Recycled Credit	FSC Recycled x%.	Enne tarbimist taask. puit	Enne tarbimist taask. paber	Tarbimise järel taask. puit ja paber	FSC Controlled Wood (FSC kontrollitud puit)
FSC 100%	FSC 100%						FSC Mix 100%		
FSC Mix Credit		FSC Mix Credit		FSC Mix Credit			FSC Mix Credit		FSC Controlled Wood (FSC)
FSC Mix									

x%.	FSC Mix x%.				FSC väited pole lubatud	FSC Mix x%.	kontrollitud puit)
FSC Recycled Credit	FSC Mix Credit		FSC Recycled Credit	FSC Recycled x%.		FSC Recycled Credit	
FSC Recycled x%.						FSC Recycled x%.	
Enne tarbimist taask. puit	FSC väited pole lubatud						FSC väited pole lubatud
Enne tarbimist taask. paber						FSC Recycled 100%	
Tarbimise järel taask. puit ja paber	FSC Mix 100%	FSC Mix Credit	FSC Mix x%.	FSC Recycled Credit	FSC Recycled x%.		
FSC Controlled Wood (FSC kontrollitud puit)	FSC Controlled Wood (FSC kontrollitud puit)				FSC väited pole lubatud		FSC Controlled Wood (FSC kontrollitud puit)

10 Protsendisüsteem

Tahvel 6. Protsendisüsteemi kasutamine

Protsendisüsteem on FSC kontrollisüsteem, mis lubab müüa kogu toodangut protsendiväitega, mis vastab väite aluseks oleva tooraine osakaalule määratud väiteperioodil.

Protsendisüsteemi saab kasutada FSC Mix ja FSC Recycled väitega tooterühmade puhul ühe või mitme tegeliku tegevuskoha tasandil. Protsendisüsteemi võib rakendada ka toodetele, mis kannavad FSC kogukondliku ja väiketootja märgist (FSC Small and Community Label).

Protsendisüsteemi **ei saa** kasutada järgmiste tegevuste puhul:

- toodete müük toodanguväitega FSC 100%;
- puidust valmistoodete ja paberiga kauplemine ja nende edasimüümine (nt paberi hulgimüüjad);
- kauplemine ilma füüsilise valduseta;
- mittepuiduliste metsasaadustega kauplemine ja nende töötlemine, välja arvatud bambus ja puudest saadavad mittepuidulised metsasaadused (nt kork, vaik, koor, kummi/lateks).

10.1 Organisatsioon peab määrama igas tooterühmas väiteperioodid või tellimused, mille kohta tuleb teha sama FSC protsendiväide.

10.2 FSC Mix ja/või FSC Recycled väitega tooraine puhul peab organisatsioon väite aluseks oleva tooraine koguse määramiseks kasutama protsendi või krediidi väidet, mis on näidatud tarnija müügi- või tardedokumentides (või mõlemates).

MÄRKUS. Materjali, mis on tarnitud kredidiväitega, peab kasutama täies mahus väite aluseks oleva toorainena.

10.3 Organisatsioon peab iga väiteperioodi või tellimuse kohta arvutama ja dokumenteerima FSC protsendi, kasutades järgmist valemit:

$$\text{FSC\%} = \frac{Q_C}{Q_T} \times 100$$

FSC% = FSC protsent

Q_C = väite aluseks oleva tooraine kogus

Q_T = metsapäritoluga tooraine üldkogus

- 10.4 Kui protsendisüsteemi kasutatakse mitme tegeliku tegevuskoha tasandil, arvutatakse protsent kõikides tegevuskohtades vastuvõetud tooraine keskmise FSC protsendi alusel. Protsendisüsteemi mitme tegeliku tegevuskoha tasandil kasutamise tingimused on järgmised:
- protsendiarvutuse aluseks peavad olema ainult sama tooterühma tooted;
 - kõik tegevuskohad peavad kuuluma ühe tegevuskoha või mitme tegevuskoha sertifikaadi ulatusse ja kuuluma ühisele omanikule;
 - kõik tegevuskohad peavad asuma samas riigis või eurotsoonis;
 - kõik tegevuskohad peavad kasutama sama integreeritud haldustarkvara;
 - igas tegevuskohas, mis osaleb tegevuskohtade üldise protsendi arvutamises, peab FSC materjali osakaal (FSC%) olema vähemalt 50%.
- 10.5 Organisatsioon peab iga tooterühma kohta arvutama FSC materjali osakaalu (FSC%), kasutades üht allolevatest meetoditest:
- tooraine sisend sama väiteperioodi või tellimuse kohta (ühekordne protsent); **või**
 - tooraine sisend määratud arvu väiteperioodide või tellimuste keskmisena (libisev keskmine protsent).
- 10.6 Ajavahemik, mille kohta tooraine sisendi protsenti arvutatakse, ei tohi ületada 12 kuud, väljaarvatud juhul, kui see on vajalik äritegevuse iseloomu tõttu ning saanud FSC tunnustatud sertija eelneva heakskiidu.
- 10.7 Ühekordset protsenti kasutavad organisatsioonid võivad arvutatud FSC protsenti kasutada FSC väites toodangu kohta, mis on toodetud kas sama väiteperioodi jooksul / tellimuse raames või järgmisel väiteperioodil.
- 10.8 Libisevat keskmist protsenti kasutavad organisatsioonid peavad kasutama arvutatud FSC protsenti, mis saadakse määratud arvu eelmiste väiteperioodide põhjal, FSC väites toodangu kohta, mis toodetakse järgmisel väiteperioodil.
- 10.9 Organisatsioonid, kes rakendavad FSC protsenti järgmisele väiteperioodile vastavalt alapunktidele 10.7 ja 10.8, peavad tagama, et kõikumisi kasutatud tooraine tarnetes ei kasutata FSC väidetega müüdava toodangu koguse suurendamiseks. Organisatsioonid peavad oma aastamahu koondaruannetes tõendama, et FSC väidetega müüdüd toodete kogus vastab väite aluseks oleva tooraine vastuvõetud kogusele ja väljatulekukoefitsiendile aruandeperioodil.
- 10.10 Organisatsioon saab müüa kogu väiteperioodil või tellimuse alusel saadud toodangu sama või madalama FSC Mix või FSC Recycled protsendi väitega, kui oli sisendi kohta arvutatud FSC protsent.

11 Krediidisüsteem

Tahvel 7. Krediidisüsteemi kasutamine

Krediidisüsteem on FSC kontrollisüsteem, mis võimaldab müüa mingi osa toodangust krediiväitega, mis vastab väite aluseks oleva tooraine kogusele ja tooterühma väljatulekukoefitsientidele.

Krediidisüsteemi saab kasutada FSC Mix ja FSC Recycled tooterühmade puhul ühe või mitme tegeliku tegevuskoha piires.

Krediidisüsteemi **ei saa** kasutada järgmiste tegevuste puhul:

- toodete müük toodanguväitega FSC 100%;
- puidust valmistoodete ja paberiga kauplemine ja nende edasimüümine (nt paberi hulgimüüjad);
- kauplemine ilma füüsilise valduseta;
- mittepuiduliste metsasaadustega kauplemine ja nende töötlemine, välja arvatud bambus ja puudest saadavad mittepuidulised metsasaadused (nt kork, vaik, koor, kummi/lateks);
- trükitööstus;
- FSC kogukondliku ja väiketootja märgise (FSC Small and Community Label) ja/või väitega tooterühmade müük.

FSC krediidi konto loomine

- 11.1 Organisatsioon peab iga tooterühma kohta looma ja alal hoidma FSC krediidi konto, mille abil tuleb arvestada FSC krediidi lisamist ja maha kandmist.
- 11.2 Organisatsioon peab kasutama kas tooraine või toodangu krediidikontot.
- 11.3 Krediidisüsteemi võib kasutada ühe või mitme tegeliku tegevuskoha tasandil. Tingimused mitme tegevuskoha ühise krediidikonto loomiseks on järgmised:
 - a) krediiti jagatakse ühe tooterühma piires;
 - b) kõik tegevuskohad peavad kuuluma ühe tegevuskoha või mitme tegevuskoha sertifikaadi ulatusse ja kuuluma ühisele omanikule;
 - c) kõik tegevuskohad peavad asuma samas riigis või eurotsoonis;
 - d) kõik tegevuskohad peavad kasutama sama integreeritud haldustarkvara;
 - e) iga tegevuskoht, mis osaleb tegevuskohtade ühises krediidiarvestuses, peab andma vähemalt 10% tooraine krediidist, mida see tegevuskoht on kasutanud 12 kuu jooksul.

Krediidikonto haldamine

- 11.4 FSC Mix ja/või FSC Recycled tooraine puhul peab organisatsioon konkreetse väite aluseks oleva tooraine koguse määramiseks kasutama protsendi või krediidi väidet, mis on näidatud tarnija dokumentides.

MÄRKUS. Materjali, mis on tarnitud krediiväitega, peab kasutama täies mahus väite aluseks oleva toorainena.

- 11.5 Kui krediidisüsteemi kasutatakse komponentidest koostatud puittoodete puhul, milles kombineeritakse erineva kvaliteediga toorainet, ei tohi kõrge kvaliteediga komponendid, mida hangitakse kontrollitud materjali või FSC kontrollitud puiduna, moodustada üle 30% tooterühma koostisest (mahu või massina). Käesoleva punkti kohaldamisel määratakse kvaliteet kindlaks järgmiste kriteeriumide alusel:
- a) kõikidele puitlaastust ja puiduosakestest toodetele omistatakse sama kvaliteeti;
 - b) täispuitkomponentidele omistatakse kõrgemat kvaliteeti kui puitlaastust ja puiduosakestest koosnevatele;
 - c) lehtpuu täispuidule omistatakse kõrgemat kvaliteeti kui okaspuu täispuidule.
- 11.6 Organisatsioon ei tohi koguda krediidikontole kunagi rohkem FSC krediiti kui möödunud 24 kuu jooksul lisatud krediidisumma. (See tähendab, et krediidipunktid, mida selle ajavahemiku jooksul toodanguväidete jaoks ära ei kasutata, aeguvad.) FSC krediit, mis ületab möödunud 24 kuu jooksul kontole lisatud krediidisumma, tuleb järgmise kuu alguses kontolt maha kanda (25. kuul pärast kontole lisamist).
- 11.7 Toodangu krediidikoguse määramiseks tuleb korrutada tooraine kogus tooterühma iga komponendi jaoks määratud väljatulekukoefitsiendiga.

Toodangu müük krediidiväidetega

- 11.8 Kui tooteid müüakse krediidiväidetega FSC Mix või FSC Recycled, peab organisatsioon tooraine kogused vastavalt punktile 11.7 krediidiks ümber arvestama ning seejärel selle FSC krediidikontolt maha kandma.
- 11.9 Organisatsioon müüb FSC krediidiväidetega tooteid üksnes juhul, kui vastaval krediidikontol on krediiti.
- 11.10 Organisatsioon võib selle osa toodangust, mida ei ole müüdud väitega FSC Mix Credit, müüa FSC kontrollitud puiduna vastava FSC kontrollitud puidu krediidikonto alusel.

MÄRKUS. FSC kontrollitud puidu krediidikontod ei ole vajalikud, kui FSC Mix krediidikonto katab kogu organisatsiooni toodangu.

III OSA Lisanõuded

12 FSC märgistusnõuded

12.1 Organisatsioon võib kasutada FSC-serditud toodetel FSC märgist vastavalt standardi FSC-STD-50-001 nõuetele. FSC märgise liik peab alati vastama müügidokumentides kasutatud FSC väitele vastavalt tabelile E.

Tabel E. FSC väited ja neile vastavad FSC märgised

FSC toodanguväited	FSC märgis
FSC 100%	FSC 100%
FSC Mix vähemalt 70%	FSC Mix
FSC Mix Credit	FSC Mix
FSC Recycled wood – vähemalt 70% tarbimisjärgselt taaskogutud	FSC Recycled
FSC Recycled paper – piirväärtus puudub	FSC Recycled
FSC Recycled Credit	FSC Recycled

12.2 FSC kaubamärgi abil võib reklaamida üksnes FSC tooteid, mis vastavad FSC märgistamise tingimustele.

12.3 FSC kogukondliku ja väiketootja märgise (FSC Small and Community Label) kasutamise tingimustele vastavad üksnes tooted, mis on valmistatud kogukondlikelt ja/või väiketootjatelt saadud toorainest.

13 Teenuste ost

13.1 Organisatsioon võib tellida tema sertifikaadi ulatusse kuuluvaid töid FSC tarneahela sertifikaadiga ja/või ilma nimetatud sertifikaadita töövõtjatelt.

MÄRKUS. Organisatsiooni teenuseostu korralduse kohta teeb sertija riskianalüüsi ja koostab kohapealse auditeerimise valimi.

13.2 Tegevused, mille suhtes kohaldatakse hankelepinguid, on organisatsiooni tarneahela sertifikaadi ulatusse kuuluvad tegevused, nagu toodete ost, töötlemine, ladustamine, märgistamine ja nende kohta arvete koostamine.

MÄRKUS. Hankelepinguid ei kohaldata ladustamiskohtade suhtes, kui tegemist on veo- või logistikateenuste osaks olevate peatuskohtadega. Kui aga organisatsioon sõlmib teenuse osutajaga lepingu selliste toodete ladustamiseks, mida ei ole veel kliendile müüdud, loetakse seda organisatsiooni ladustamiskoha laienduseks ja seega kohaldatakse hankelepingut.

13.3 Enne teenuste ostu uult töövõtjalt peab organisatsioon teatama sertijale teenuse ostust ning töövõtja nime ja kontaktandmed.

13.4 Organisatsioon peab iga töövõtjaga, kes ei ole FSC-serditud, sõlmima hankelepingu, millega töövõtja võtab vähemalt järgmised kohustused:

- e) vastab kõigile kohaldatavatele sertimisnõuetele ja organisatsiooni protseduuridele, mis on seotud ostetava teenusega;
- f) ei kasuta FSC kaubamärke ilma loata (nt töövõtja toodetel või veebisaidil);
- g) ei osta omakorda alltöövõtjatelt mis tahes töötlemisteenuseid;
- h) nõustub organisatsiooni sertija õigusega töövõtjat auditeerida;

- i) teatab organisatsioonile 10 tööpäeva jooksul, kui töövõtja lisatakse selliste organisatsioonide nimekirja, kellega FSC on koostöö lõpetanud vastavalt dokumendile FSC-POL-01-004 ja kes seetõttu ei sobi osutama sisseostetavaid teenuseid FSC-serditud organisatsioonidele.
- 13.5 Organisatsioon peab esitama oma FSC-sertimata töövõtjatele kirjalikult protseduurid, mis tagavad järgmise:
- j) töövõtja vastutusel olevat metsamaterjali ei tohi ostetava teenuse osutamise ajal segada ega saastada mis tahes muu materjaliga;
 - k) töövõtja peab säilitama tooraine ja toodangu arvestuse ning tarnedokumendid kogu materjali kohta, mida hõlmab hankeleping;
 - l) kui töövõtja märgistab toote organisatsiooni nimel FSC märgisega, peab ta märgistama üksnes hankelepingu alusel toodetud nõuetekohased tooted.
- 13.6 Organisatsioon peab säilitama teenuste ostu käigus omandiõiguse kogu materjali üle.

MÄRKUS. Organisatsioonid ei pea tooteid pärast teenuste ostu füüsiliselt uuesti enda valdusse võtma (s.t tooted võib saata töövõtjalt otse organisatsiooni kliendile).

- 13.7 Organisatsioon peab tähistama töövõtjatele saadetud materjalide müügi- või tarnedokumendid (või mõlemad) vastavalt alapunkti 5.1 nõuetele. Pärast teenuste osutamist ei nõuta töövõtjalt materjalide arvete eristamist.
- 13.8 Organisatsioon võib tegutseda FSC-serditud töövõtjana, kes osutab teenuseid teistele tellijatele. Sel juhul peab organisatsioon lisama sisseostetavad teenused oma FSC sertifikaadi ulatusse, tagades vastavuse kõigile kohaldatavatele sertimise nõuetele.
- 13.9 FSC-serditud töövõtja peab tagama, et tal on tarne sooritava tarneettevõtja arve(te) eksemplar(id) ja kui arve esitaja on teine ettevõtja, siis ka arve esitava tarnija arve(te) eksemplar(id), millel olev teave on piisav, et seostada omavahel arve(d) ja transpordidokumendid.

MÄRKUS. Hinnainfo võib jätta avaldamata.

- 13.10 Kui organisatsioon osutab FSC-serditud teenuseid tellijale, kes ei ole FSC-serditud organisatsioon, on tellijal lubatud osta sisseostetavate tegevuste jaoks vajalik toormaterjal. Tarneahela katkematuse tagamiseks tuleb materjal vedada FSC-serditud tarnijalt otse organisatsioonile (s.t sertimata tellija ei võta materjali enne teenuse osutamist füüsiliselt enda valdusse). Väljundtoote viimistlemisel, FSC märgisega märgistamisel ja turustamisel tuleb kasutada tellija nime ja kaubamärki või muud eristavat teavet.

IV OSA Ühe tegevuskoha, mitme tegevuskoha ja grupisertimise sobivuskriteeriumid

14 Sobivus tarneahela ühe tegevuskoha sertimiseks

14.1 Organisatsioon on sobiv tarneahela ühe tegevuskoha sertimiseks, kui sertifikaadi ulatusse kuulub üks või mitu (kaks või rohkem) tegevuskohta, mis vastavad järgmistele tingimustele:

- a) üks tegevuskoht, mis kuulub tarneahela ühe tegevuskoha sertifikaadi ulatusse:
 - i. tegutseb sertifikaadiomanikuna;
 - ii. vastutab organisatsiooni klientidele arvete esitamise eest sertifikaadi ulatusse kuuluvate serditud ja sertimata materjalide ja toodete eest;
 - iii. kontrollib FSC kaubamärkide kasutamist.
- b) kõik tegevuskohad, mis kuuluvad tarneahela ühe tegevuskoha sertifikaadi ulatusse:
 - i. kuuluvad ühisele omanikule;
 - ii. nende juhtimine on sertifikaadiomaniku otsese kontrolli all;
 - iii. on üksteisega ärisuhtes, mis annab ainuõiguse sertifikaadi ulatusse kuuluvate väljundtoodete ja -materjalide üle;
 - iv. asuvad samas riigis.

14.2 Tarneahela ühe tegevuskoha sertimise puhul peavad kõik sertifikaadi ulatusse kuuluvad tegevuskohad vastama kohaldatavatele sertimisnõuetele, mis on esitatud standardis FSC-STD-40-004. Standardi FSC-STD-40-003 nõudeid ei kohaldata.

MÄRKUS. Selle skeemi kohaselt peab sertija hindama vastavust kõigile standardi FSC-STD-40-004 kohaldatavatele sertimisnõuetele iga auditi käigus kõigis sertifikaadi ulatusse kuuluvates tegevuskohtades (s.t pistelist hindamist ei kasutata).

15 Sobivus tarneahela mitme tegevuskoha sertimiseks

15.1 Organisatsioon on sobiv mitme tegevuskoha sertimiseks, kui sertifikaadi ulatusse kuulub vähemalt kaks tegevuskohta või juriidilist isikut (standardis FSC-STD-40-003: „osalevad tegevuskohad“), mis vastavad järgmistele kriteeriumidele:

- a) kõik osalevad tegevuskohad ja sertifikaati omav organisatsioon on seotud ühise omaniku kaudu; **või**
- b) kõik osalevad tegevuskohad:
 - i. on organisatsiooniga õiguslikus ja/või lepingulises suhtes; **ja**
 - ii. kasutavad ühiseid tööprotseduure (s.t samu tootmismeetodeid, tootekirjeldusi, ühtset haldustarkvara); **ja**
 - iii. kuuluvad keskselt juhitava ja kontrollitava juhtimissüsteemi alla, mille on loonud organisatsioon ning mille volitused ja vastutusala on laiemad kui vaid sertimisega seonduvad ja hõlmavad vähemalt ühte järgmistest:
 - metsasaaduste keskne ost või müük;

- tegutsemine sama kaubamärki kasutades (nt frantsiis, jaemüüja).

15.2 Tulenevalt punkti 15.1 nõuetest ei sobi mitme tegevuskohaga tarneahela sertimine järgmistele organisatsioonidele:

- organisatsioonid, millel ei ole õigust otsustada osalevate tegevuskohtade sertifikaadi ulatusse lisamise või ulatusest eemaldamise üle;
- organisatsioonide ühendused;
- mittetulundusühingud, millel on kasumit taotlemaid liikmeid.

15.3 Mitme tegevuskohaga organisatsiooni tarneahela sertimise puhul peavad kõik osalevad tegevuskohad, mis kuuluvad sertifikaadi ulatusse, vastama kohaldatavatele sertimisnõuetele, mis on esitatud standardites FSC-STD-40-004 ja FSC-STD-40-003.

MÄRKUS. sertija hindab mitme tegevuskohaga tarneahela sertifikaate standardis FSC-STD-20-011 kirjeldatud valimivõtu meetoodika alusel.

16 Sobivus tarneahela grupisertimiseks

16.1 Tarneahela grupisertifikaat võib hõlmata kaks või enam iseseisvat juriidilist üksust (mida nimetatakse FSC-STD-40-003 kohaselt osalevaks tegevuskohaks), kui on täidetud järgmised sobivuskriteeriumid:

- iga tegevuskoht peab liigituma „väikeseks“, mis tähendab järgmist:
 - kuni 15 töötajat (täistööajale taandatud töötajate arv); **või**
 - kuni 25 töötajat (täistööajale taandatud töötajate arv) **ja** aastane kogukäive kuni 1 000 000 USA dollarit.

MÄRKUS. Aastakäibe kriteerium on kohaldatav üksnes organisatsioonidele, millel on kasumit taotlemaid tegevusi. Mittetulundusühingute aasta kogukäive arvutatakse metsapäritoluga toodete müügi, mitte kõikidest toodetest ja teenustest saadava tulu põhjal.

- Kõik osalevad tegevuskohad peavad asuma sertifikaati omava organisatsiooniga samas riigis.

MÄRKUS. FSC-PRO-40-003 annab riikide FSC esindustele õiguse määratleda tarneahela grupisertimise sobivuskriteeriumid, mis on eriomased vastavale riigile. FSC poolt riigi jaoks heakskiidetud sobivuskriteeriumid on üliluslikud eespool punkti 16.1 alapunktis a) nimetatud kriteeriumide suhtes ning avaldatakse FSC veebisaidil (FSC-PRO-40-003a).

16.2 Tarneahela grupisertimise puhul peavad kõik osalevad tegevuskohad, mis kuuluvad sertifikaadi ulatusse, vastama kohaldatavatele sertimisnõuetele, mis on esitatud standardites FSC-STD-40-004 ja FSC-STD-40-003.

MÄRKUS. sertija hindab tarneahela grupisertifikaate standardis FSC-STD-20-011 kirjeldatud valimivõtu meetoodika alusel.

Tabel F. Ühe tegevuskoha, mitme tegevuskoha ja grupisertimise nõuete võrdlus

Tingimus	Üks tegevuskoht	Mitu tegevuskohta	Grupp
Kõik tegevuskohad peavad kuuluma ühisele omanikule	Jah	Mitte tingimata. Kuulumine ühisele omanikule on nõutav punkti 15.1 alapunktis a kirjeldatud juhul.	Ei
Tegevuskohad võivad FSC-serditud tooteid müüa iseseisvalt.	Ei. Ainult ühel sertifikaadi ulatuses oleval tegevuskohal on lubatud müüa klientidele FSC tooteid.	Jah.	Jah
Kõik tegevuskohad peavad asuma samas riigis	Jah	Ei	Jah
Organisatsioon peab looma sertifikaadi haldamise ja sisejärelvalve keskuse	Ei	Jah	Jah
Sertija võib kasutada valimivõtu meetodeid hindamiskohtade valimiseks	Ei. Sertija peab igal aastal auditeerima kõiki sertifikaadi ulatuses olevaid tegevuskohti.	Jah	Jah
Sertifikaadi laienemine	Sertifikaadi ulatusse uute tegevuskohtade lisamiseks on vajalik sertija heakskiit	Organisatsioon võib kogu aeg sertifikaadi ulatusse uusi tegevuskohti lisada sertija kehtestatud määral.	Organisatsioon võib kogu aeg sertifikaadi ulatusse uusi tegevuskohti lisada sertija kehtestatud määral.

Lisa A. Tooterühmade näited (informatiivne)

Tabelis G esitatakse näited tooterühma mõiste nõuetekohase (✓) ja nõuetele mittevastava (✗) kasutamise kohta.

Tabel G. Tooterühmade kasutamise näited

	Tooterühmade näited	Selgitus
Männipalkide töötlemisel saadakse saematerjal, hake ja saepuru.	✓ Tekib kolm eri tooterühma: saematerjal, laast ja saepuru	Iga väljundtoode kuulub erinevasse tootetüübi kategooriasse.
	✓ Tekib kaks eri tooterühma: saematerjal ning puitlaast ja puiduosakesed (laast ja saepuru moodustavad koos ühe tooterühma).	Laastu ja saepuru võib ühendada samasse tootetüübi kategooriasse (W3 - puitlaast ja puiduosakesed).
	✗ Tekib üks tooterühm, mille moodustavad saematerjal, laast ja saepuru.	Saematerjal, laast ja saepuru kuuluvad erinevatesse tootetüübi kategooriatesse.
Männi- ja tammepalkide töötlemisel saadakse saematerjal, laast ja saepuru.	✓ Tekib kolm eri tooterühma: männi saematerjal, tamme saematerjal ning puitlaast ja puiduosakesed (mille moodustavad männi ja tamme töötlemisjäätgid koos)	Männi ja tamme saematerjal ei ole omavahel asendatavad tooted. Need kaks liiki saab siiski ühendada tooterühmas „puitlaast ja puiduosakesed“, sest see ei muuda väljundtoote omadusi.
	✗ Tekib üks tooterühm „saematerjal“, mis sisaldab männi ja tamme saematerjali.	Männi ja tamme saematerjal on erinevate omadustega ja seetõttu ei ole need omavahel asendatavad tooted.
MDF-ist ja spoonist valmistatud laud	✓ MDF-i ja pähklipuspooni ühendades saadakse laudade tooterühm, mis sisaldab erimõõdulisi ja -kujulisi tooteid (nt ümmargused ja nelinurksed laud).	Samas tooterühmas on lubatud materjali või toote mõõtude või kuju erinevused.
	✗ MDF-i ja eri puuliikide spooni ühendades saadakse laudade tooterühm, mis sisaldab erimõõdulisi ja -kujulisi tooteid (nt ümmargused ja nelinurksed laud). Pähklipuu-, sapelli- ja vahtraspoon ühendatakse samas tooterühmas.	Tahvil 4 esitatud nõue kohaselt ei ole pähklipuu-, sapelli- ja vahtraspoon samaväärses liigist (s.t puuliigi asendamine mõjutab väljundtoote väärtust ja välimust).
MDF-ist ja melamiinvaiguga immutatud paberist valmistatud laud	✓ MDF-i ja melamiinvaiguga immutatud paberit ühendades saadakse tooterühm „laud“, mis sisaldab erimõõdulisi ja eri värvi tooteid (nt sisaldab sama tooterühm valge melamiini ja puiduimitatsiooniga melamiiniga tooteid).	Trükkimine, värvimine ja muud viimistlusvõtted ei ole kvaliteedinäitajad ega mõjuta materjali põhiomadusi, nagu näidatud tahvil 4. Materjale, mille välimust on nimetatud tegevustega muudetud, võib endiselt lugeda samaväärsseteks.
Esmase ja taaskogutud kiu segust valmistatud paber	✓ Esmase ja taaskogutud kiu erinevates vahekordades segudest valmistatakse tooterühma „ajalehepaber“. Osa tooterühma väljundtooteid on valged ja osa pruunid tulenevalt kiudude mahuvahekorra ja pleegitamisprotsessi erinevustest.	Samas tooterühmas on võimalik kombineerida eri liiki ja eri mahuvahekordades kiudu, tingimusel et see ei muuda väljundtoote funktsioneerimist. Väljundtoode peab kuuluma samasse tootetüübi kategooriasse.
	✗ Ajalehepaberi ja eripaberi tootmiseks kasutatakse sama taaskogutud kiudu. Ajalehepaber ja eripaber ühendatakse samasse tooterühma.	Ajalehepaberi ja eripaberi tooteomadused ei ole samaväärsed ja need kuuluvad eri tootetüübi kategooriatesse. Kui organisatsioon kasutab krediidisüsteemi, võib ta otsustada kasutada taaskogutud kiust tooraine jaoks krediidiarvet ja teha sellest enne toodete FSC krediitvaidetega müümist asjakohaste väljatulekukoefitsientide alusel eraldi eri tooterühmadele (nt ajalehepaber ja gofreeritud paber).
Puitlaastplaat, pindamata ja melamiinvaiguga immutatud paberiga pinnatud	✗ Luuakse üks tooterühm, mis sisaldab pinnatud ja pindamata puitlaastplaadist tooteid.	Pinnatud ja pindamata puitlaastplaadid on erinevad tooted ja neid tuleb käsitleda eraldi tooterühmadena.

Lisa B. FSC kontrollisüsteemide kasutamise näited (informatiivne)

Siirdesüsteem

Näide A. Ühe sisendmaterjaliga tooterühmad

Tooraine

● = FSC 100%

FSC 100%

Toodang

■ = FSC 100%

FSC 100% sobiv märgistamiseks

FSC toodanguväite määramine: ülal kujutatud juhul kasutatakse ühte sisendmaterjali ja selle väide (FSC 100%) läheb üle toodangule.

Näide B. Kahe või enama eri materjalikategooriasse kuuluva sisendmaterjaliga tooterühmad

Tooraine

● = FSC 100%

◐ = FSC Recycled 70%

Toodang

◑ = FSC Mix x%

FSC Mix 70% ⇒ sobiv märgistamiseks

FSC toodanguväite määramine: tabeli D nõuete kohaselt annab esmase toormaterjali (FSC 100%) ja taaskogutud materjali (FSC Recycled x%) kasutamine siirdesüsteemis toodanguväite FSC Mix x% (vt FSC Mix'i määratlus).

Protsendisüsteem

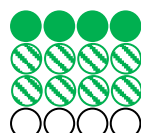
Näide C. Kahe või enama eri materjalikategooriasse kuuluva sisendmaterjaliga tooterühmad

Tooraine

● = FSC 100%

◐ = FSC Mix 70%

○ = Kontrollitud materjal (Controlled material)

Toodang

◑ = FSC Mix x%

FSC Mix 60% ei sobi märgistamiseks

FSC toodanguväide arvutatakse järgmiselt:

$$\left. \begin{array}{l} 4 \text{ ühikut toorainet FSC 100\%} \\ 8 \text{ ühikut toorainet FSC Mix 70\%} \\ 4 \text{ ühikut kontrollitud materjali} \end{array} \right\} \frac{(4 \times 1) + (8 \times 0,7) + (4 \times 0)}{4 + 8 + 4} \times 100\% = \frac{4 + 5,6 + 0}{16} \times 100\% = 60\%$$

FSC toodanguväite määramine: ülal kujutatud juhul annab kolme eri liiki esmase toormaterjali (FSC 100%, FSC Mix 70% ja FSC kontrollitud puit) kasutamine toodanguväite FSC Mix (vt FSC Mix'i määratlus).

Näide D. Kahe või enama eri materjalikategooriasse kuuluva sisendmaterjaliga tooterühmad

Tooraine

- = tarbimiseelselt taaskogutud paber
- ◐ = FSC Mix 70%

Toodang

- ◑ = FSC Mix x%

FSC toodanguväide arvutatakse järgmiselt:

$$\left. \begin{array}{l} 4 \text{ ühikut tarbimiseelselt taaskogutud paberit} \\ 8 \text{ ühikut toorainet FSC Mix 70\%} \end{array} \right\} \frac{(4 \times 1) + (8 \times 0,7)}{4 + 8} \times 100\% = \frac{4 + 5,6}{12} \times 100\% = 80\%$$

FSC toodanguväite määramine: ülal kujutatud juhul annab tarbimiseelselt taaskogutud paberi ja väitega FSC Mix 70% toormaterjali kasutamine toodanguväite FSC Mix.

Krediidisüsteem

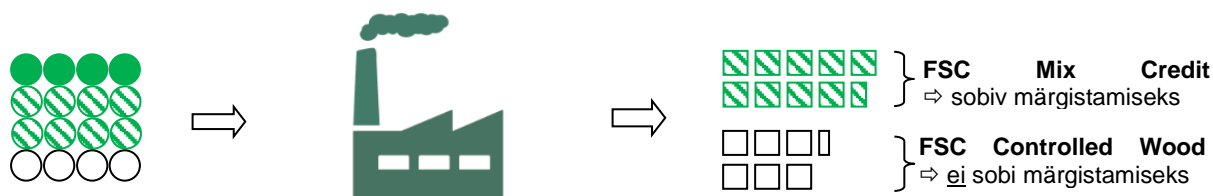
Näide E. Kahe või enama eri materjalikategooriasse kuuluva sisendmaterjaliga tooterühmad

Sisendmaterjal

- = tarbimiseelselt taaskogutud paber
- ◐ = FSC Mix 70%
- = Kontrollitud materjal (Controlled material)

Toodang

- ◑ = FSC Mix Credit
- = FSC kontrollitud puit (FSC Controlled Wood)

Selliste toodangu ühikute arv, mida saab müüa väitega FSC Mix Credit, arvutatakse järgmiselt:

$$\left. \begin{array}{l} 4 \text{ ühikut tarbimiseelselt taaskogutud paberit} \\ 8 \text{ ühikut toorainet FSC Mix 70\%} \\ 4 \text{ ühikut kontrollitud materjali} \end{array} \right\} (4 \times 1) + (8 \times 0,7) + (4 \times 0) = 4 + 5,6 = 9,6 \text{ ühikut väitega FSC Mix Credit}$$

Jäägi **6,4 ühikut**, saab müüa FSC kontrollitud puiduna.

FSC toodanguväite määramine: ülal kujutatud juhul annab taaskogutud materjali (tarbimiseelselt taaskogutud paber) ja esmase toormaterjali (FSC Mix 70% ja FSC kontrollitud puit) ühendamine toodanguväite FSC Mix (vt FSC Mix'i määratlus).

Lisa C. Näited toote osade kohta, mis peavad olema serditud (normatiivne)

Serditud peavad olema kõik toote osad, mis valmistatakse metsapäritoluga materjalist või sisaldavad sellist materjali ning millela toode ei täida oma funktsiooni rahuldada tarbija konkreetset vajadust. See tähendab, et kõik toote serditud osad peavad vastama sobiva tooraine määratlusele (nt FSC 100%, FSC kontrollitud puit jne) ja selle kogus (maht või mass) läheb arvesse FSC toote koostise arvutamisel, et määrata toote sobivus FSC märgise jaoks.

Serditud ei pea olema toote metsapäritoluga osad, millel on teisene otstarve (nt transport, kaitse jne), välja arvatud juhul, kui neil on tootes funktsionaalne otstarve (nt kui selle teise otstarbega komponendi eemaldamine kahjustab toote funktsioneerimist, peab ka teisene komponent olema serditud).

Metsapäritoluga toorainest (nt paber, puit jne) valmistatud pakendit ei loeta sellesse pakitud toote osaks. Seetõttu võib organisatsioon otsustada sertida kas ainult pakendi või selle sisu või mõlemad.

FSC märgise looja võimaldab luua märgiseid konkreetse tootetüübi väidetega (nt puit, paber, pakend). Juhtudel, kui toode sisaldab puitu ja paberit, mis on selgelt eraldiseisvad elemendid, võib organisatsioon otsustada sertida need eraldi, tingimusel et vastavaid tootetüüpe FSC märgise puhul kasutatakse. Et vältida vääritimõistmist, millised toote osad on serditud, soovitatakse kasutada lisaselgitust. Sama kehtib toodete puhul, milles on ühendatud puidupõhised komponendid (nt puit, paber) ja mittepuidulised metsasaadused (rotang, kork). Sel juhul peavad puidupõhised komponendid olema serditud ja mittepuidulised metsasaadused võivad olla sertimata, tingimusel et FSC märgis osutab selgelt toote FSC-serditud puidupõhistele komponentidele (nt puittool, mis on valmistatud FSC-serditud puidust ja sertimata rotangist). Sel juhul peab FSC märgis osutama tooteliigi puidule. Vastupidine olukord ei ole võimalik (puittool, milles on serditud ainult mittepuiduline metsasaadus, kuid mitte puit). Kui metsapäritoluga komponendid ei ole eristatavad (nt paber, mis sisaldab nii mittepuidulist metsasaadust kui ka puitu), peavad FSC märgise kasutamiseks olema serditud mõlemad komponendid.

Järgnev tabel sisaldab praktilisi näiteid, kuidas otsustada, millised toote osad on vaja sertida; see ei hõlma kõiki võimalikke FSC-serditud tooteid.

Tabel H. Näited toote osade kohta, mis peavad olema serditud

Toote näide	Millised toote osad on vaja sertida?	
Tikud ja tikutoos	Tikud	Jah
	Toos	Valikuline
	Selgitus: tikud ja tikutoos on eristatavad toote osad, mille saab sertida eraldi, kui FSC märgisel olev väide on piisavalt selge, et vältida vääriti mõistmist. Kui tikud ja tikutoos on valmistatud samast materjalist (nt paber), peavad FSC märgise kasutamiseks olema serditud mõlemad.	
Mängud	Paber- ja puitkomponendid	Jah
	Mängujuhis	Valikuline
	Pakend	Valikuline
	Selgitus: mängu paber- ja puitkomponentidel on oma funktsioon ja seetõttu on need komponendid, mis vajavad sertimist. Võimalik on ka paindlikum lähenemine, tingimusel et kasutatakse nõuetekohast märgise selgitust. Näiteks kui serditud on üksnes puitkomponendid, peab FSC märgis sisaldama väidet „puit“ ja paberkomponendid ei pea olema serditud. Kui aga serditud on üksnes paberkomponendid, peab FSC märgis sisaldama väidet „paber“ ja puitkomponendid ei pea olema serditud. Mängujuhis ja pakend ei ole toote osad ja seetõttu ei pea need olema serditud.	

Raamatud	Kaaned	Jah
	Sisupaber	Jah
	Kaaneümbrised ja vutlarid	Valikuline
	Ümbrisriba	Valikuline
	Selgitus: kaaned ja sisupaber on vajalikud toote funktsiooni täitmiseks ja peavad seetõttu olema serditud. Lisaüksused, nagu kaaneümbrised, vutlarid ja ümbrisribad, ei ole toote funktsiooni täitmiseks vajalikud ja seetõttu ei pea olema serditud.	
Märkmikud	Kaaned	Jah
	Liimiribaga lehed	Jah
	Sisupaber	Jah
	Selgitus: märkmiku kaaned, sisupaber, liimiribaga lehed on toote püsivad osad ning vajalikud toote funktsiooni täitmiseks. Seetõttu peavad kõik need komponendid olema serditud.	
Ajakirjad	Kaaned	Jah
	Sisupaber	Jah
	Irdlisad	Valikuline
	Reklaamkleebised	Valikuline
	Selgitus: ajakirja kaaned ja sisupaber on vajalikud toote funktsiooni täitmiseks ja peavad seetõttu olema serditud. Irdlisad ja reklaamkleebised ei ole vajalikud toote funktsiooni täitmiseks ega pea seetõttu olema serditud, olenemata nende kinnitusmeetodist (köidetud, liimitud, lahtine jne).	
Tualettpaber	Tualettpaber	Jah
	Papprull	Valikuline
	Selgitus: toote komponent, mida tarbija kindlal otstarbel vajab, on tualettpaber. Papprull on paberi jaotamise või transpordi abinõu ja selle võib tootest eraldada otstarvet kahjustamata. Seetõttu ei pea paprull olema serditud. Sama selgitus kehtib kõigi rullis ja poolidel müüdavate pabertoodete puhul (nt paberpoolid, termopaber, paberkäterätid).	
Pabertaskurätide kapid	Pabertaskurätid	Jah
	Karp	Valikuline
	Selgitus: toote komponent, mida tarbija kindlal otstarbel vajab, on taskurätipaber. Karp on paberi jaotamise või transpordi abinõu ja selle võib tootest eraldada otstarvet kahjustamata. Seetõttu ei pea karp olema serditud.	
Mööbel	Mööbel	Jah
	Pakend	Valikuline
	Hinnasilt või reklaammärgis	Valikuline
	Selgitus: toote komponent, mida tarbija kindlal otstarbel vajab, on mööbel. Pakend, hinnasilt või reklaammärgis täidavad tootes teisest funktsiooni ja need võib mööblilt selle funktsiooni kahjustamata eraldada. Seetõttu ei pea hinnasilt või reklaammärgis olema serditud.	
Kleebitavad sildid	Kleebis	Jah
	Adhesioonivaba paber	Valikuline
	Selgitus: tarbijale vajalik toote komponent on kleebis; adhesioonivaba paber täidab teisest ülesannet (toote transport). Seetõttu ei pea adhesioonivaba paber olema serditud	
Ümbrikud ja adhesioonivaba paber	Ümbrikud	Jah
	Adhesioonivaba paber	Valikuline
Selgitus: ümbrik on tarbijale vajalik põhitoode ja peab olema FSC-serditud. Adhesioonivaba paber täidab teisest ülesannet ja selle sertimine on valikuline.		
Element-moodulmajad (või ühiku kaupad müüdavad valismajad)	Maja püsivad ehituslikud osad, sealhulgas põrandakatted, katus, seinad, trepid, aknad ja ukсед.	Jah
	Teised, teisesed puitelemendid (nt mööbel, sisseehitatud mööbel, prill-lauad, riulid, tarad, tapeet).	Valikuline
	Selgitus: ühikuna müüdavat maja võib nimetada FSC-serditud tooteks, kui kõik püsivad ehituslikud metsapäritolu materjalist osad, mille majale lisamise eesmärk on rahuldada tarbija konkreetset vajadust (koht, kus elada), on serditud. Teised, teisesed puitelemendid (nt mööbel, sisseehitatud mööbel, prill-lauad, riulid, tarad, tapeet) ei ole maja püsivad osad. Seetõttu ei pea need olema serditud. Muudest kui metsapäritolu materjalidest (nt tellistest) ehitatud maja, millel on teatavad puitosad (nt ukсед, põrandakatted), ei saa nimetada FSC-serditud majaks. Organisatsioon võib neid komponente	

	märgistada ja reklaamida eraldi, nimetades tarbijale FSC-serditud osad.	
Paberi- või spoonikihte sisaldav puitpõrandakate	Puit	Jah
	Paberi- või spoonikihid	Jah
	Selgitus: puit ja paberi- või spoonikihid ei ole tarbija seisukohast eristatavad osad ja seetõttu ei saa neid toote funktsioneerimist kahjustamata eraldada. Seetõttu peavad nii puit kui ka paberi- või spoonikihid olema serditud, et põrandakatet võiks nimetada FSC-serditud tooteks.	

Lisa D. FSC tööjõu põhinõuete enesehindamine (normatiivne)

Standardi FSC-STD-40-004 „Tarneahela sertimine“ kohaselt peavad organisatsioonid rakendama oma tegevuses FSC tööjõu põhinõudeid. FSC on otsustanud, et selleks peab organisatsioon:

1. vastu võtma ja rakendama FSC tööjõu põhinõudeid hõlmava poliitikadokumendi (või dokumendid); ning
2. säilitama ajakohast enesehindamise aruannet, milles on kirjeldatud, kuidas organisatsioon rakendab oma tegevuses FSC tööjõu põhinõudeid.

Järgnevad juhised näitavad, kuidas organisatsioon võib neid nõudeid täita.

Nõuded

FSC on välja töötanud rea nõudeid, mis kehtivad kõikide tarneahela sertifikaadiga organisatsioonide kohta. Need on järgmised.

FSC tööjõu põhinõuded⁴

7.1 FSC tööjõu põhinõuete kohaldamisel peab organisatsioon võtma nõuetekohaselt arvesse riigi õigusaktidega kehtestatud õigusi ja kohustusi, täites sama ajal nõuete eesmärgi.

7.2 Organisatsioon ei tohi kasutada lapstööjõudu.

7.2.1 Organisatsioon ei tohi tööle võtta töötajaid, kes on nooremad kui 15-aastased või nooremad kui riiklikest või kohalikest õigusnormidest või eeskirjadest tulenev miinimumvanus, olenevalt sellest, kumb vanusepiir on kõrgem, välja arvatud alapunktis 7.2.2 määratletud juhul.

7.2.2 Riikides, kus riigi õigus- või haldusaktid lubavad kergele tööle võtta 13–15 aasta vanuseid isikuid, ei tohi selline töötamine takistada kooliskäimist ega olla kahjulik nende tervisele või arengule. Eelkõige, kui lastele on seadusega kehtestatud koolikohustus, peab nende tööaeg olema üksnes tavapärasel päeval tööajal väljaspool koolitundide aega.

7.2.3 Mitte kedagi, kes on noorem kui 18 eluaastat, ei võeta ohtlikule või füüsiliselt raskele tööle, välja arvatud väljaõppe eesmärgil vastavalt riigis vastu võetud õigus- või haldusaktidele.

7.2.4 Organisatsioon peab keelama lapsele sobimatu töö.

7.3 Organisatsioon peab välistama igasuguse sunniviisilise ja kohustusliku töö.

7.3.1 Töösuhted on vabatahtlikud ja põhinevad vastastikusel nõusolekul, ilma karistuse ohuta.

7.3.2 Puuduvad tõendid mis tahes tegevuse kohta, mis osutab sunniviisilisele või kohustuslikule tööle, muu hulgas järgmise kohta:

- füüsiline ja seksuaalne vägivald

⁴ Allikas: FSC report on generic criteria and indicators based on ILO Core Conventions principles (2017) (ILO põhikonventsioonide printsiipidel põhinevate üldkriteeriumide ja indikaatorite FSC aruanne, 2017).

- võlaorjus
- töötasu kinnipidamine, sealhulgas töölevõtmise eest tasu võtmine ja/või tööleasumise tingimusena tagatisraha nõudmine
- liikumise/mujale asumise piiramine
- passi ja isikute tõendavate dokumentide äravõtmine
- ametiasutustele kaebamisega ähvardamine.

7.4 Organisatsioon peab tagama, et kedagi ei diskrimineerita tööl ja kutsealal.

7.4.1 Töö- ja kutsealased tavad ei ole diskrimineerivad.

7.5 Organisatsioon peab austama ühinemisvabadust ja tegelikku kollektiivläbirääkimiste õigust.

7.5.1 Töötajatel on võimalus omal äranägemisel luua töötajate organisatsioone või nendega ühineda.

7.5.2 Organisatsioon austab töötajate organisatsioonide täielikku vabadust koostada oma põhikiri ja kodukord.

7.5.3 Organisatsioon austab töötajate õigusi seaduslikule tegevusele töötajate organisatsiooni asutamiseks, sellesse astumiseks või selle abistamiseks, samuti õigust hoiduda sellisest tegevusest ning ei diskrimineeri ega karista töötajaid nende õiguste teostamise eest.

7.5.4 Organisatsioon peab seaduslikult asutatud töötajate organisatsioonide ja/või nende nõuetekohaselt valitud esindajatega heas usus ja parimate kavatsustega läbirääkimisi kollektiivlepingu sõlmimiseks.

7.5.5 Olemasolevaid kollektiivlepinguid rakendatakse.

Poliitikadokument

FSC nõuab, et organisatsioonil peab olema olemas ja rakendatud üks või mitu poliitikadokumenti, mis hõlmab FSC tööjõu põhinõudeid (vt eespool). Paljudel organisatsioonidel on juba olemas poliitikadokumendid või rakendatud poliitika, mis hõlmavad FSC tööjõu põhinõuetes sätestatud põhimõtteid ja tavasid, ning selliseid poliitikadokumente või rakendatud poliitikat võib kasutada tarneahela standardile vastavuse tõendamiseks.

Aktsepteeritav poliitikadokument ei pea FSC tööjõu põhinõudeid sõna-sõnalt kordama. See peab vaid hõlmama FSC tööjõu põhinõuetes esitatud põhimõtete ulatust. Samas ei ole piisav ka ainuüksi poliitikadokumendi olemasolu, sealhulgas FSC tööjõu põhinõuete sõnasõnaline kordamine. Poliitikadokumendile (või -dokumentidele) peab olema lisatud täidetud enesehindamisleht, milles organisatsioon kirjeldab oma vastavust FSC tööjõu põhinõuetele ja poliitikadokumendi (või -dokumentide) rakendamist organisatsioonis. Poliitikadokumendile (või -dokumentidele) tuleb lisada selle rakendamist tõendavad dokumendid.

Näiteks organisatsioon, millel on olemas poliitikadokument, mis keelab alla 18-aastaste noorte töölevõtmise, vastab nõudele omada punkti 7.2 (lapstööjõu

keelamine) hõlmavat poliitikat. Organisatsioonil oleks enesehindamislehel siiski vaja esitada selle poliitikadokumendi rakendamise tõendid, sealhulgas dokumendid.

Enesehindamine

Juhised

Iga organisatsioon peab täitma enesehindamislehe, milles kirjeldatakse, kuidas organisatsioon rakendab oma tegevuses FSC tööjõu põhinõudeid. Sertija lähtub auditis ja standardile vastavuse kontrollimisel enesehindamislehest. FSC on selle protsessi kavandanud nii, et sellest saab toimiv ja kulutõhus viis nõuetele vastavuse kontrollimiseks ja ühtlasi kohaldatavatele õigusnormidele vastavuse tagamiseks. Protsessis kasutatakse organisatsiooni teadmisi oma tegevustest ja kohaldatavatest õigusnormidest, et aidata audiitorit auditi teostamisel.

Organisatsioon peab enesehindamislehel kinnitama, et väited on parimate olemasolevate teadmiste kohaselt tõesed ja täpsed. Enesehindamislehel teadlikult valeväiteid esitanud organisatsiooni sertifikaat võidakse peatada või lõpetada.

Organisatsioon peab vastama enesehindamise küsimustele võimalikult täielikult ja tõeselt. Organisatsioonid peavad nimetama asjakohased dokumendid ja muud materjalid, mille läbivaatamine võimaldab audiitoril kontrollida asjasse puutuvat enesehindamislehel esitatud väidet.

MÄRKUS. Mitme tegevuskoha või grupisertifikaadi puhul vastutab sisejärelvalve keskus kõikide sertifikaadi ulatusse kuuluvate tegevuskohtade enesehindamislehe täitmise eest.

FSC tööjõu põhinõuete puhul on kõige olulisem nende koosmõju kehtivate riigi õigusaktidega. Organisatsioonilt oodatakse alati kehtivate riigi õigusaktide järgimist. Ent riigi õigusaktid lubavad teatavates olukordades siiski tegevust, mis on FSC tööjõu põhinõuete kohaselt keelatud, või annavad organisatsioonile õigusi, millest tulenev tegevus võib minna vastuollu FSC tööjõu põhinõuetega. Nendes olukordades eeldatakse, et organisatsioon võtab nõuetekohaselt arvesse riigi õigusaktidega kehtestatud õigusi ja kohustusi, täites sama ajal nõuete eesmäärke. Kuidas seda tasakaalu saavutada, ei ole alati selge ja parim viis selleks on sertifikaadiomaniku selgitus enesehindamislehel. Vahel harva võib vastus vajada kohaldatavatele õigusnormidele vastavuse analüüsi, et anda sertijale asjas selgus, ning see analüüs tuleks lisada vastusele.

Enesehindamislehe täitmist abistavate küsimuste näited

FSC on koostanud järgmised avatud küsimused, mille arvessevõtmine võib abistada organisatsiooni enesehindamislehe täitmisel. Küsimused on jaotatud nelja kategooriasse, mida hõlmavad FSC tööjõu põhinõuded. Vastuste üksikasjalikkuse aste oleneb organisatsiooni tegevuskoha asukohast, sealhulgas organisatsiooni riskihinnangust, ja tööjõuga seotud olukorrast. Küsimuste loetelu ei ole ammendav.

Kategooria	Küsimus
Lapstööjõud	<ul style="list-style-type: none"> • Milline on seaduste ja eeskirjadega lubatud või ette nähtud miinimumvanus? • Milliseid abinõusid on teie organisatsioonis rakendatud, et vältida tegevuses lapstööjõu kasutamist? • Kas te registreerite oma töötajate vanuse (sünnikuupäeva) ja kuidas kontrollite, et see on tegelik vanus? Kas kontrollite isikut tõendavaid dokumente? • Kui seadustest või eeskirjadest tuleneb mõni piirang, mis teie arvates piirab teie võimalust seda nõuet täita, kirjeldage, kuidas te neid piiranguid leevendate. • Kui võtate tööle alla 18-aastaseid töötajaid, kirjeldage abinõusid, mida olete rakendanud selle tagamiseks, et nad ei teeks ohtlikku või füüsiliselt rasket tööd. Kui on olemas hariduse ja väljaõppe nõue, nimetage asjakohased dokumendid. • Kas 13-15 aasta vanuste laste töölevõtmine on seadusega lubatud? Kas te võtate tööle selles vanuses lapsi? Kui vastus mõlemale küsimusele on jah, kirjeldage abinõusid, mida olete rakendanud selle tagamiseks, et nad teeksid ainult kergeid tööd, mis ei ole nende tervisele või arengule kahjulik, ja saaksid töötada ainult väljaspool koolitundide aega.
Sunniviisiline töö	<ul style="list-style-type: none"> • Kirjeldage oma värbamise ja töölepingu sõlmimise tavasid, et tõendada vastavust sellele põhimõttele. • Kas ta annate laenu või teete palga ettemakseid/annate avanssi, mis nõuaks töötajalt töötamist kauem kui seaduse või lepinguga ette nähtud? Kui jah, palun kirjeldage, kuidas te sel juhul väldite võlaorjuse riski. • Kuidas te tagate, et palgast ei arvestata maha töölevõtmise tasu ega nõuta tööleasumise tingimusena sissemaksid või tagatisraha? • Kuidas te tagate, et töötajate liikumist ei piirata ühelgi viisil? • Kuidas te tagate, et töötajatele on nende passid ja isikut tõendavad dokumendid igal ajal kättesaadavad, pakkudes samal ajal dokumentide jaoks turvalist hoiupaika? • Kuidas te tagate, et töötajaid ei ähvardata ametiasutustele kaebamisega?
Diskrimineerimine	<ul style="list-style-type: none"> • Kuidas te tagate, et palk ja muud töötingimused ei ole diskrimineerivad? • Kas töötajate vanuseline ja sooline koosseis on tasakaalus? • Kas teil on eri rahvustest töötajaid? • Kas teil on diskrimineerimise vältimise poliitika? • Kas te tagate, et kõigil töötajatel on võrdne võimalus edutamisele? • Kuidas te tagate, et tööle kandideerijatel on võrdne võimalus tööd saada? • Kui õigusnormidest või eeskirjadest tuleneb piiranguid, mis teie arvates piiravad teie võimet nendele nõuetele vastata, kirjeldage, kuidas te neid piiranguid leevendate.
Ühinemisvabadus ja õigus kollektiivläbirääkimistele	<ul style="list-style-type: none"> • Kas töötajad on moodustanud ametiühingu? Kirjeldage oma teadmiste kohaselt, miks teie arvates töötajad on otsustanud lasta või mitte lasta end esindada ametiühingul. • Kui töötajaid esindab ametiühing, kas see on iseseisev ja sõltumatu? • Milliseid töötajate esindamise vorme tegevuskohas veel kasutatakse? • Kas on sõlmitud töötajaid hõlmavaid kollektiivlepinguid ja kui on, kuidas te tagate nende lepingute järgimise?

FSC tööjõu põhinõuete enesehindamine

Kinnitus: Mina, _____, kinnitan käesolevaga, et järgmised väited on minu teadmiste kohaselt tõesed ja õiged, ning tunnistan, et teadvalt valeandmete esitamine võib kaasa tuua sertifikaadi peatamise või lõpetamise või sertifikaadi andmata jätmise.

Nimi

Kuupäev

Lapstööjõud

Nõue	Küsimused	Vastus
7.2 Organisatsioon ei tohi kasutada lapstööjõudu.	a) Kas teie organisatsioon järgib punkti 7.2? Kui jah, jätkake alapunktiga c).	
7.2.1 Organisatsioon ei tohi tööle võtta töötajaid, kes on nooremad kui 15-aastased või nooremad kui riiklikest või kohalikest õigusnormidest või eeskirjadest tulenev miinimumvanus, olenevalt sellest, kumb vanusepiir on kõrgem, välja arvatud alapunktis 7.2.2 määratletud juhul.	b) Kui vastasite alapunktis a) eitavalt, palun kirjeldage, kuidas või miks teie organisatsioon ei järgi punkti 7.2.	
7.2.2 Riikides, kus riigi õigus- või haldusaktid lubavad kergele tööle võtta 13–15 aasta vanuseid isikuid, ei tohi selline töötamine takistada kooliskäimist ega olla kahjulik nende tervisele või arengule. Eelkõige, kui lastele on seadusega kehtestatud koolikohustus, peab nende tööaeg olema üksnes tavapärasel päeval tööajal väljaspool koolitundide aega.	c) Palun kirjeldage, kuidas teie organisatsioon teab, et sertifikaadiga hõlmatud tegevuskohtades tööle võetud isikute puhul järgitakse punkti 7.2.	
7.2.3 Mitte kedagi, kes on noorem kui 18 eluaastat, ei võeta ohtlikule või füüsiliselt raskele	d) Nimetage dokumendid või muud andmed (ja nende asukoht), mille abil te kontrollite punkti 7.2 järgimist.	
	e) Nimetage õigusaktidest tulenevad kohustused, mis võivad teie arvates mõjutada teie võimet järgida punkti 7.2. Palun kirjeldage neid ja seda, kuidas need mõjutavad teie võimet järgida punkti 7.2.	

<p>tööle, välja arvatud väljaõppe eesmärgil vastavalt riigis vastu võetud õigus- või haldusaktidele.</p> <p>7.2.4 Organisatsioon peab keelama lapsele sobimatu töö.</p>	<p>f) lisage oma organisatsiooni koostatud poliitikadokument (või -dokumendid), mis hõlmab punkti 7.2.</p>	
---	--	--

Sunniviisiline töö

Nõue	Küsimused	Vastus
<p>7.3 Organisatsioon peab välistama igasuguse sunniviisilise ja kohustusliku töö.</p> <p>7.3.1 Töösuhted on vabatahtlikud ja põhinevad vastastikusel nõusolekul, ilma karistuse ohuta.</p> <p>7.3.2 Puuduvad tõendid mis tahes tegevuse kohta, mis osutab sunniviisilisele või kohustuslikule tööle, muu hulgas järgmise kohta:</p> <ul style="list-style-type: none"> • füüsiline ja seksuaalne vägivald • võlaorjus • töötasu kinnipidamine, sealhulgas töölevõtmise eest tasu võtmine ja/või tööleasumise tingimusena tagatisraha nõudmine • liikumise/mujale asumise piiramine • passi ja isikute tõendavate dokumentide äravõtmine • ametiasutustele kaebamisega ähvardamine. 	<p>a) Kas teie organisatsioon järgib punkti 7.3? Kui jah, jätkake alapunktiga c).</p>	
	<p>b) Kui vastasite alapunktis a) eitavalt, palun kirjeldage, kuidas või miks teie organisatsioon ei järgi punkti 7.3.</p>	
	<p>c) Palun kirjeldage, kuidas teie organisatsioon teab, et sertifikaadiga hõlmatud tegevuskohtades tööle võetud isikute puhul järgitakse punkti 7.3.</p>	
	<p>d) Nimetage dokumendid või muud andmed (ja nende asukoht), mille abil te kontrollite punkti 7.3 järgimist.</p>	
	<p>e) Nimetage õigusaktidest tulenevad kohustused, mis võivad teie arvates mõjutada teie võimet järgida punkti 7.3. Palun kirjeldage neid ja seda, kuidas need mõjutavad teie võimet järgida punkti 7.3.</p>	
	<p>f) lisage oma organisatsiooni koostatud poliitikadokument (või -dokumendid), mis hõlmab punkti 7.3.</p>	

Diskrimineerimine tööl ja kutsealal

Nõue	Küsimused	Vastus
7.4 Organisatsioon peab tagama, et kedagi ei diskrimineerita tööl ja kutsealal.	a) Kas teie organisatsioon järgib punkti 7.4? Kui jah, jätkake alapunktiga c).	
7.4.1 Töö- ja kutsealased tavad ei ole diskrimineerivad.	b) Kui vastasite alapunktis a) eitavalt, palun kirjeldage, kuidas või miks teie organisatsioon ei järgi punkti 7.4.	
	c) Palun kirjeldage, kuidas teie organisatsioon teab, et sertifikaadiga hõlmatud tegevuskohtades tööle võetud isikute puhul järgitakse punkti 7.4.	
	d) Nimetage dokumendid või muud andmed (ja nende asukoht), mille abil te kontrollite punkti 7.4 järgimist.	
	e) Nimetage õigusaktidest tulenevad kohustused, mis võivad teie arvates mõjutada teie võimet järgida punkti 7.4. Palun kirjeldage neid ja seda, kuidas need mõjutavad teie võimet järgida punkti 7.4.	
	f) lisage oma organisatsiooni koostatud poliitikadokument (või -dokumendid), mis hõlmab punkti 7.4.	

Ühinemisvabadus ja õigus kollektiivlääbirääkimistele

Nõue	Küsimused	Vastus
7.5 Organisatsioon peab austama ühinemisvabadust ja tegelikku kollektiivlääbirääkimiste õigust.	a) Kas teie organisatsioon järgib punkti 7.5? Kui jah, jätkake alapunktiga c).	
7.5.1 Töötajatel on võimalus omal äranägemisel luua töötajate organisatsioone või nendega ühineda.	b) Kui vastasite alapunktis a) eitavalt, palun kirjeldage, kuidas või miks teie organisatsioon ei järgi punkti 7.5.	
7.5.2 Organisatsioon austab töötajate organisatsioonide täielikku vabadust koostada oma põhikiri ja kodukord.	c) Palun kirjeldage, kuidas teie organisatsioon teab, et sertifikaadiga hõlmatud tegevuskohtades tööle võetud isikute puhul järgitakse punkti 7.5.	
7.5.3 Organisatsioon austab töötajate õigusi seaduslikule tegevusele töötajate organisatsiooni asutamiseks, sellesse astumiseks või selle abistamiseks, samuti õigust hoiduda sellisest tegevusest ning ei diskrimineeri ega karista töötajaid nende õiguste teostamise eest.	d) Nimetage dokumendid või muud andmed (ja nende asukoht), mille abil te kontrollite punkti 7.5 järgimist.	
7.5.4 Organisatsioon peab seaduslikult asutatud töötajate organisatsioonide ja/või nende nõuetekohaselt valitud esindajatega heas usus ja parimate kavatsustega läbirääkimisi kollektiivlepingu sõlmimiseks.	e) Nimetage õigusaktidest tulenevad kohustused, mis võivad teie arvates mõjutada teie võimet järgida punkti 7.5. Palun kirjeldage neid ja seda, kuidas need mõjutavad teie võimet järgida punkti 7.5.	
7.5.5 Olemasolevaid kollektiivlepinguid rakendatakse.	f) lisage oma organisatsiooni koostatud poliitikadokument (või -dokumendid), mis hõlmab punkti 7.5.	

Lisa E. Terminid ja määratlused

Käesolevas standardis kasutatakse termineid ja määratlusi, mis on esitatud standardis *FSC-STD-01-002 EN FSC Glossary of Terms* (FSC terminite sõnastik) ja käesolevas lisas.

Avaldamiskuupäev (Publication date): kuupäev, mil FSC kinnitatud normdokument teatavaks tehakse ja avaldatakse FSC veebisaidil (tavaliselt vähemalt 90 päeva enne jõustumiskuupäeva).

Esmane toormaterjal (Virgin material): loodusmetsadest või istandikest pärinev töötlemata materjal. See kategooria ei sisalda taaskogutud materjale.

Esmane tootmine (Primary manufacturing): igasugune töötlemine, millega muudetakse töötlemata ümarpuit või laastmaterjalid muudeks toodeteks. Laast- ja kiudtoodete puhul hõlmab esmane tootmine tselluloosi ja paberi tootmist töötlemata ümarpuidust või laastmaterjalist.

Diskrimineerimine (Discrimination): hõlmab järgmist: a) igasugune vahetegemine, väljaarvamine või eelistamine rassi, nahavärvi, soo, usutunnistuse, poliitiliste veendumuste, rahvusliku päritolu, sotsiaalse kuuluvuse või seksuaalse sättumuse alusel, mille mõjul võrdsed võimalused või võrdne kohtlemine tööol või kutsealal on olematud või kahjustatud; b) muu vahetegemine, väljaarvamine või eelistamine, mille mõjul võrdsed võimalused või võrdne kohtlemine tööol ja kutsealal on olematud või kahjustatud ja mille on määratlenud asjaomane liige pärast konsulteerimist tööandjate ja töötajate esindusorganisatsioonidega ja muude asjaomaste organitega (kohandatud ILO konventsiooni nr 111 artiklist 1).

Eurotsoon (Eurozone): geograafiline ja majanduspiirkond, mis koosneb kõigist Euroopa Liidu liikmesriikidest, kes on riigi vääringuna kasutusele võtnud euro (€).

FSC 100%: FSC väide toodete kohta, mis põhinevad eranditult FSC-serditud loodusmetsadest või istandikest pärit toorainel.

FSC kontrollisüsteem (FSC control system): süsteem, mida kasutatakse tootekoguste kontrollimiseks tooterühmas, mida saab müüa FSC väidetega. FSC kontrollisüsteemid on: **siirde-, protsendi- ja krediidisüsteem.**

FSC kontrollitud puit (FSC Controlled Wood): materjal või toode väitega „FSC kontrollitud puit“ (FSC Controlled Wood).

FSC krediit (FSC Credit): toote kogus (maht või kaal), mida saab krediidikontolt müüa krediidi väitega FSC Mix Credit või FSC Recycled Credit.

FSC Mix: FSC väide toodete kohta, mis põhinevad ühel või mitmel järgmisel tooraine kategoorial: **FSC 100%, FSC Mix, FSC Recycled, kontrollitud materjal, FSC kontrollitud puit (FSC Controlled Wood), tarbimisjärgselt ja/või tarbimiseelselt taaskogutud materjal.**

MÄRKUS. Müümiseks väitega FSC Mix ei sobi tooterühmad, mida valmistatakse üksnes taaskogutud materjalist, kontrollitud materjalist ja/või FSC kontrollitud puidust (FSC Controlled Wood).

FSC protsent (FSC percentage): protsendisüsteemis väite aluseks oleva tooraine protsent tooterühmas konkreetse väiteperioodi jooksul või tellimuse raames.

FSC Recycled: FSC väide ringlussevõetud toodete kohta, mis põhinevad üksnes taaskogutud materjalil.

FSC-serditud materjal (FSC-certified material): tooraine, mida FSC-serditud tarnija tarnib väitega FSC 100%, FSC Mix või FSC Recycled.

FSC-serditud toode (FSC-certified product): toode, mis vastab kõikidele

kohaldatavatele sertimisnõuetele ning mis sobib müümiseks arvetel esitatavate FSC väidetega ning reklaamimiseks FSC kaubamärgi abil. FSC kontrollitud puitu (FSC Controlled Wood) ei loeta FSC-serditud tooteks.

FSC-tehing (FSC Transaction): toodete ost või müük, kasutades müügidokumentides FSC väiteid.

FSC töajõu põhinõuded (FSC core labour requirements): Rahvusvahelise tööorganisatsiooni (ILO) üldpõhimõtted ja indikaatorid, mida on rõhutatud tööalaseid aluspõhimõtteid ja põhiõigusi käsitlevas FSC aruandes⁵: ühinemisvabadus ja kollektiivlääbirääkimise õiguse tõhus tunnustamine; sunniviisilise või kohustusliku töö kõigi vormide kõrvaldamine; laste töö tõhus kaotamine; diskrimineerimise kõrvaldamine töö ja kutsealal.

FSC väide (FSC claim): müügi- ja tarnedokumentides esitatud väide FSC-serditud või FSC kontrollitud puidust toodangu kohta. FSC väited on: **FSC 100%, FSC Mix x%, FSC Recycled x%, FSC Mix Credit, FSC Recycled Credit ja FSC kontrollitud puit (FSC Controlled Wood).**

Füüsiline valdus (Physical possession): FSC-serditud materjali ja toodete füüsiline käitlemine organisatsioonis (nt raie, ladustamine, töötlemine, levitamine). Transporti ei loeta käesoleva standardi tähenduses füüsiliseks valduseks.

Hankeleping (Outsourcing agreement): kirjalik leping tellija ja töövõtja vahel, mille esemeks on FSC-serditud toote või materjali tootmise või töötlemise teenus ja mille puhul tellija säilitab kontrolli ja vastutuse tarnijalt (arve esitajalt) tooraine ostmise ning toodangu kliendile müümise üle. Tooraine võib transportida tellijalt või tarneettevõtjalt töövõtjale ja toodangu tagastada või transportida töövõtjalt tellijale või tellija kliendile.

Heas usus läbirääkimised (Good faith in negotiation): Organisatsioon (tööandja) ja töötajate organisatsioonid teevad kõik endast oleneva, et jõuda kokkuleppele, pidada ausaid ja edasiviivaid läbirääkimisi, vältida põhjendamatuid viivitusi, pidada kinni sõlmitud kokkulepetest ning anda piisavalt aega kollektiivsete vaidluste arutamiseks ja lahendamiseks (Gerning, B., Odero, A., Guido, H. (2000), Collective Bargaining. ILO Standards and the Principles of the Supervisory Bodies. Rahvusvaheline Tööorganisatsioon, Genf).

Huvitatud sidusrühm: Isik, isikute rühm või üksus, kes on avaldanud huvi või kellel on teadaolevalt huvi organisatsiooni tegevuste suhtes.

Integreeritud juhtimissüsteem (Integrated management system): äriprotsessi juhtimise süsteem, mis võimaldab organisatsioonil kasutada integreeritud rakendusi, et juhtida äritegevust ja hallata kõiki andmeid seoses FSC-serditud ostude, varude, tootmise ja müügiga, ning sertijatel kontrollida eemalt seda mitme tegevuskohaga seotud infot.

Jaemüüja (Retailer): organisatsioon, kes müüb valmistooteid avalikkusele kasutamiseks või tarbimiseks, mitte edasimüümiseks.

Jõustumiskuupäev (Effective date): kuupäev, mil avaldatud FSC normdokument muutub kohaldatavaks.

⁵ FSC report on generic criteria and indicators based on ILO Core Conventions principles, 2017 (ILO põhikonventsioonide printsiipidel põhinevate FSC üldkriteeriumide ja indikaatorite aruanne, 2017).

Kaebus (Complaint): kirjalik rahulolematuse avaldus, mille esitab mis tahes isik või organisatsioon serditud organisatsiooni nõuetelevastavuse kohta. Kaebus peab vastama organisatsiooni tarneahela sertifikaadi ulatusele ning sisaldama kaebuse esitaja nime ja kontaktandmeid, probleemi täpset kirjeldust ning tõendeid kaebuse iga osa või aspekti toetuseks.

Kerge töö (Light work): Riigi õigus- või haldusaktidega võib lubada 13–15 aasta vanuste isikute kergemaid töid, mis: a) tõenäoliselt ei kahjusta nende tervist ega arengut; ja b) ei mõjuta kahjulikult nende kooliskäimist, osalemist pädeva asutuse heakskiidetud kutsesuunitlus- või kutseõppeprogrammides ega saadud väljaõppes kasusaamist (ILO konventsioon nr 138, artikkel 7).

Kinnitamiskuupäev (Approval date): kuupäev, mil kinnitaja FSC normdokumendi kinnitab.

Kiuanalüüs (Fibre testing): tehniliste võtete kogum, mida kasutatakse täispuidust ja kiupõhiste toodete valmistamiseks kasutatud puidu puuliigi, -perekonna ja -sugukonna ning päritolu määramiseks.

Kogukondlik tootja (Community producer): metsamajandamisüksus (MMÜ), mis vastab järgmistele valduse õiguse (*tenure*) ja juhtimise kriteeriumidele ning täidab seega FSC kogukondliku ja väiketootja märgise (FSC Small and Community Label) saamise nõudeid:

Valduse õigus: seadusest tulenev õigus juhtida MMÜ-d (s.t omandiõigus, pikaajaline rent, kontsessioon) kuulub kogukonnale ja kehtib üks järgmistest tingimustest:

- i. kogukonna liikmed peavad kuuluma kas põlisrahva⁶ või traditsioonilise rahva⁷ hulka; või
- ii. MMÜ vastab väikeste ja madala majandamisintensiivsusega metsade (SLIMF) kriteeriumidele⁸.

Juhtimine: kogukond majandab MMÜ-d aktiivselt ja kooskõlastatud tegevuse abil (nt ühise metsamajandamiskava alusel) **või** kogukond volitab metsa majandama kellegi teise (nt ressursi haldaja, töövõtja, metsatööstusettevõtja).

Kui kogukond volitab metsa majandama teisi, peavad olema täidetud kriteerium 1 ja kriteerium 2 **või** 3:

1. Õiguslik vastutus puiduvarumistööde eest on kogukonna enda esindusasutusel⁹; ja
2. puiduvarumistöid teeb kogukond; **või**
3. kogukonna esindusasutus vastutab metsamajandamisotsuste eest ning jälgib

⁶ Põlisrahvaste (indigenous peoples) määratlus FSC metsamajandamise printsiipides ja kriteeriumides (versioon 5, projekt 5): „rahvad ja rahvarühmad, keda saab määratleda ning iseloomustada järgmiselt: põhitunnus või -kriteerium on indiviidi enesemääratlus põlisrahva liikmena ja kogukonna tunnustus tema kuuluvusele; ajalooline järjepidevus eelkoloniaalsete ja/või uusasukate eelsete ühiskondadega; tugev seotus territooriumide ja ümbritsevate loodusressurssidega; oma ühiskondlik, majanduslik ja poliitiline süsteem; oma keel, kultuur ja uskumused; moodustavad mittedomineerivaid ühiskonnarühmi; otsus säilitada ning taastoota oma esivanemate keskkonda ja elukorraldust eraldi rahva ja kogukonnana.“ *Allikas: kohandatud ÜRO algupärasuse küsimuste alalise foorumi teabelehel „Who are indigenous peoples“, oktoober 2007, ÜRO arendusrühma dokumendist „Guidelines on Indigenous Peoples Issues“, 2009, ja „Põlisrahvaste õiguste ÜRO deklaratsioonist“, 13. september 2007.*

⁷ Traditsiooniliste rahvaste määratlus FSC metsamajandamise printsiipides ja kriteeriumides (versioon 5, projekt 5): „Traditsioonilised rahvad (traditional peoples) on sotsiaalsed rühmad ja rahvad, kes ei määratle end põlisrahvana (indigenous people) ning kes kinnitavad õigusi oma maadele, metsadele ja muudele ressurssidele pikaajalise tava või traditsioonilise hõivamise ja kasutamise alusel.“ *Allikas: Forest Peoples Programme (Metsarahvaste programm), Marcus Colchester, 7. oktoober 2009.*

⁸ Vt SLIMF Eligibility Criteria (FSC-STD-01-003).

⁹ „Riigid konsulteerivad asjaomaste põlisrahvastega ja teevad nendega koostööd heas usus nende endi esindusasutuste kaudu, et saada nende vaba, eelnev ja informeeritud nõusolek, enne kui võetakse vastu ja rakendatakse selliseid seadusandlikke või halduslikke meetmeid, mis võiksid põlisrahvaid mõjutada.“ *Allikas: Põlisrahvaste õiguste ÜRO deklaratsioon, artikkel 19.*

puiduvarumistöid ja teeb nende järelevalvet.

MÄRKUS. Mets võib asuda ühismetsas ja/või üksikisikutele eraldatud tükkidel, tingimusel et metsa kasutamise õigus kuulub kogukonnale (nt ejidos Mehhikos, säästva arengu kaitsealad Brasiilias).

Kollektiivläbirääkimised (Collective bargaining): vabatahtlik läbirääkimismehhanism tööandjate või tööandjate organisatsiooni ja töötajate organisatsiooni vahel töölepingutingimuste ja töötingimuste reguleerimiseks kollektiivlepingute abil (ILO konventsioon nr 98, artikkel 4).

Komponent: komponentidest koostatud toote üksik ja eristatav osa.

Komponentidest koostatud toode (Assembled product): toode, mis on koostatud vähemalt kahest metsapäritoluga komponendist (nt täispuidust ja laastplaadist), mis kokkupandult moodustavad uue toote (nt mööbel, muusikariistad, vineer, lamineeritud materjalid ning eri paberkomponente sisaldavad pakkematerjalid või trükitooted).

Kontrollitud materjal (Controlled material): FSC väiteta tarnitud tooraine, mis on hinnatud vastavaks standardis FSC-STD-40-005 EN Requirements for Sourcing Controlled Wood (Kontrollitud puidu hankimise nõuded) esitatud nõuetele.

Krediidikonto (Credit account): arvestusdokument, mida peab krediidisüsteemi kasutatav organisatsioon ning milles tehakse koguste sisestamised ja mahakandmised, et kontrollida FSC väidetega FSC Mix Credit, FSC Recycled Credit ja FSC Controlled Wood müümiseks sobivate toodete koguseid.

Krediidisüsteem (Credit system): FSC kontrollisüsteem, mis võimaldab müüa mingi osa tooterühma toodangust krediidiväitega, mis vastab väite aluseks oleva tooraine kogusele ja tooterühma väljatulekukoefitsiendile (-koefitsientidele).

Kõrvaltoode (Co-product): teise samast toorainest toote (põhitoot) esmase tootmise käigus saadud toode (nt saematerjali tootmisel tekkivad saepuru, laastud).

Laast- ja kiudtoode (Chip and fibre product): toode, mille kogu puittooraine on laastustatud või kiustatud (nt tselluloos, paber, trükimaterjalid, kartong, puitlaastplaat, puitkiudplaat).

Laps (Child): iga alla 18-aastane isik (ILO konventsioon nr 182, artikkel 2).

Lapsele sobimatu töö (Worst forms of child labour): Hõlmab järgmist: a) kõigis vormides orjapidamine ning orjapidamisega sarnane tegevus, nagu laste müümine ja lastega kaubitsemine, võla- ja pärisorjuses pidamine ja sunniviisiline töö, sealhulgas laste värbamine sunniviisilisele või kohustuslikule osalemisele relvakonfliktis; b) lapse kasutamine, vahendamine või pakkumine prostitueerimiseks, pornograafilise sisuga teose valmistamiseks või pornograafiliseks etenduseks; c) lapse kasutamine, vahendamine või pakkumine osalemiseks ebaseaduslikus tegevuses, eelkõige rahvusvahelistes lepingutes määratletud narkootiliste ainete tootmises või nendega kaubitsemises; d) töö, mis oma laadi või tingimuste tõttu on kahjulik lapse tervisele, turvalisusele või kõlblusele (ILO konventsioon nr 182, artikkel 3).

Libisev keskmine protsent (Rolling average percentage): konkreetse tooterühma väiteperioodi jaoks arvutatud FSC protsent, mis saadakse kuni 12 kuu kindlaksmääratud arvu väiteperioodide keskmisena.

Lõpptarbija (End-user, end-consumer): üksikisik või organisatsioon, kes ostab toote ja kasutab seda, mitte see, kes toote valmistab, sellega kaupleb ja/või seda müüb.

Materjali kategooria (Material category): esmase või taaskogutud toormaterjali

kategooria, mida võib kasutada FSC tooterühmades. FSC 100%, FSC Mix, FSC Recycled, FSC Controlled Wood, kontrollitud materjal, tarbimisjärgselt ja tarbimiseelselt taaskogutud materjal. Materjali kategooriad on: **FSC 100%, FSC Mix, FSC Recycled, FSC Controlled Wood (FSC kontrollitud puit), kontrollitud materjal, tarbimisjärgselt ja tarbimiseelselt taaskogutud materjal.**

Metsamajandamise sertimise skeem (Forestry certification scheme): skeem, mis tugineb metsamajandamise ja/või metsasaaduste tarneahela sertimise standardite koostamisele.

Metsapäritoluga (Forest-based): orgaanilised materjalid ja saadused, mida toodetakse metsakoosluses, sh puit ja mittepuidulised metsasaadused.

Mittepuidulised metsasaadused (Non-timber forest product): kõik metsapäritoluga tooted, välja arvatud puit, kuid kaasa arvatud muud puudelt saadud materjalid nagu vaik ja lehed, samuti muud taimsed ja loomsed saadused. Näited (loetelu ei ole ammendav): bambus, seemned, puuviljad, pähklid, mesi, palmipuud, kummi, kork, dekoratiivtaimed ja muud saadused, mis pärinevad metsakooslustest.

Mittevastav toode (Non-conforming product): toode või materjal, mille vastavust kohaldatavatele FSC sertimise nõuetele ja FSC väidete kasutamise nõuetele organisatsioon ei suuda tõendada.

Mõjutatud sidusrühm (Affected stakeholder): isik, isikute rühm või üksus, mida mõjutab või tõenäoliselt mõjutab organisatsiooni tegevus. Nende hulgas on näiteks organisatsiooni ettevõtetes ja tegevuskohtades asuvad või töötavad töötajad, isikud, isikute rühmad või üksused.

Müügidokument (Sales document): juriidiline äridokument, mis kinnitab toote müüki (nt arve, ostukiri, müügileping, kreditarve), toimib maksenõudena ja tõendab pärast lõplikku tasumist omandiõigust. See võib olla paber kandjal või elektroonilisel kujul ning sellele märgitakse tehingupoole, müüdü artiklid, kogused, müügikuupäevad ja hinnad.

Neutraalne materjal (Neutral material): materjal, mis pärineb väljastpoolt metsakooslust (s.t muu kui metsapäritoluga materjal). Mittepuidulised metsasaadused ja utiliitunud puit (salvaged wood) ei ole neutraalsed materjalid. Näiteks mittepuidulised taimsed kiud või puitunud materjalid (nt linakiud, mida kasutatakse puidupõhise plaadi või komposiit-toote tootmiseks) ning sünteetilised või anorgaanilised materjalid (nt klaas, metall, plast, täiteained, valgendid). Mittepuidulised metsasaadused ja utiliitunud puit (salvaged wood) ei ole neutraalsed materjalid. Neutraalsed materjalid, mida kasutatakse FSC tooterühmades, on vabastatud tarneahela kontrolli nõuetest. Kui FSC sertifikaadi ulatusse on lisatud muu kui metsapäritoluga materjal, otsustab ja teatab FSC, millal ei saa seda enam liigitada neutraalseks materjaliks.

Organisatsioon (Organization): isik või üksus, kes omab või taotleb sertifikaati ja vastutab seega FSC sertimise aluseks olevatele nõuetele vastavuse tõendamise eest.

Osalev tegevuskoht (Participating site): mitme tegevuskoha sertifikaadi või grupisertifikaadi ulatuses olev tegevuskoht. Hankelepingute alusel kasutatavaid töövõtjaid ei loeta osalevateks tegevuskohtadeks.

Protseduur (Procedure): tegevuse või protsessi teostamise kindlaksmääratud viis.

Protsendisüsteem (Percentage system): FSC kontrollisüsteem, mis lubab müüa toodangut FSC väidetega, mis vastavad väite aluseks oleva tooraine osakaalule tellimuses või määratud väiteperioodil.

Puidu seaduslikkust käsitlevad õigusaktid (Timber legality legislation): riigi või rahvusvahelised õigusaktid, mille eesmärk on keelata ebaseaduslik kauplemine metsasaadustega (nt ELi puidumäärus, USA Lacey Act, Austraalia Illegal Logging Prohibition Act).

Riigi õigusaktid (National laws): kõik esmased ja teisesed õigusaktid (seadused, määrused, korraldused, otsused), mida kohaldatakse riigi territooriumil, samuti teisesed määrused ning kolmandaks otseselt nende esmaste ja teiseste õigusaktide alusel vastu võetud haldusaktid (eeskirjad ja nõuded).

Sertija (Certification body): asutus, mis osutab vastavushindamise teenuseid ja mida võidakse akrediteerida (kohandatud standardist ISO/IEC 17011:2004 (E)).

Sidusrühm (Stakeholder): vt mõjutatud sidusrühma ja huvitatud sidusrühma määratlus.

Siirdesüsteem (Transfer system): FSC kontrollisüsteem, mis võimaldab müüa toodangut sama või madalama FSC väitega, kui oli tooraine kategooria ning asjakohasel juhul madalaim protsendi- või krediitväide.

Sisend/tooraine (Input): toormaterjalid, pooltooted või valmistooted, mida hangib või toodab organisatsioon ning mis füüsiliselt sisenevad tootmisprotsessi või millega kaubeldakse teatud FSC sertifikaadi ulatuses.

Sobiv tooraine (Eligible input): sõltuvalt materjalikategooriast teatud tooterühmas kasutamiseks sobiv esmane ja taaskogutud toormaterjal.

Sunniviisiline või kohustuslik töö (Forced or compulsory labour): töö või teenus, mida nõutakse mis tahes isikult ükskõik millise karistuse ähvardusel ja milleks see isik ei ole ennast vabatahtlikult pakkunud (ILO konventsioon nr 29, artikli 2 lõige 1).

Taaskogutud materjal (Reclaimed material): materjal, mis muidu oleks tõendatavalt määratud jäätmeteks, kuid on selle asemel kokku kogutud taaskasutamiseks, ringlussevõtuks või peenestamiseks tootmisprotsessi toorainena esmase toormaterjali asemel või muul ärilisel otstarbel. Taaskogutud materjaliks liigitatakse järgmistesse kategooriatesse kuuluv tooraine: **FSC Recycled, tarbimisjärgselt taaskogutud ja tarbimiseelselt taaskogutud**. Sellest kategooriast jääb välja esmaste metsamaterjali jääkide (nt utiliitunud puit) ja väljaspool metsakooslust toodetud muude orgaaniliste materjalide (nt põllumajandusjäädid) taaskasutus.

Tarbimiseelselt taaskogutud materjal (Pre-consumer reclaimed material): sekundaarsest või järeltöötlustest kogutud metsapäritoluga materjal, mida ei ole tahtlikult toodetud, mis ei sobi lõppkasutuseks ja mida ei saa tekkekohas samas töötlemisprotsessis taaskasutada.

Tarbimisjärgselt taaskogutud materjal (Post-consumer reclaimed material): metsapäritoluga materjal, mis on kogutud toodetest, mida on tootja ettenähtud eesmärgil kasutanud üksikisikud või leibkonnad või kaubandus-, tööstus- ja ühiskondlikud asutused lõpptarbijatena.

Tarneahel (Chain of Custody): FSC tarneahel on toodete teekond metsast või ringlussevõetud materjalide puhul materjali taaskogumise hetkest kuni kohani, kus toode müüakse FSC väitega ja/või valmib ja saab FSC märgise. Tarneahel hõlmab iga hankimise, töötlemise, kauplemise ja levitamise etappi, mille puhul järgmisse etappi liikumine on seotud toote omandiõiguse muutumisega.

Tarneahel (Supply chain): konkreetset toodet tootvate, käitlevate ja/või levitavate ettevõtjate võrgustik, mis hõlmab kõiki tegevusi, mis on vajalikud selleks, et toormaterjalist saaks valmistoode ja see jõuaks lõpptarbijani.

Tarneahela juhtimissüsteem (CoC management system): organisatsiooni struktuur, poliitika, protseduurid, protsessid ja ressursid, mis on vajalikud käesoleva standardi nõuete järgimiseks.

Tarnedokument (Delivery document): kaubasaadetisega kaasnev dokument, milles on paber kandjal või elektrooniliselt esitatud tarnitud kauba kirjeldus, sort ja kogus. Tarnedokumendid on näiteks saatelehed, veodokumendid, transpordidokumendid ja pakkelehed.

Tarnija (Supplier): füüsiline isik, ettevõtte või muu juriidiline isik, kes varustab organisatsiooni metsapäritolu toormaterjaliga.

Teenuste ost (Outsourcing): organisatsiooni äriprotsessi (s.t tegevused või ülesanded, mille tulemuseks on konkreetne teenus või toode) tellimine teiselt organisatsioonilt. Sisseostetavad tegevused toimuvad tavaliselt väljaspool organisatsiooni rajatisi. Organisatsioon võib teenuste ostuks siiski sõlmida hankelepinguid teiste ettevõtjatega, kes tegutsevad tema rajatistes, kui organisatsioonil puudub kontroll või järelevalve töövõtja tegevuse üle.

Tegevuskoht (Site): organisatsiooni üks funktsionaalne üksus, mis asub ühes asukohas ning on geograafiliselt eraldatud teistest sama organisatsiooni üksustest. Organisatsiooni tegevuskoha allüksusi (nt eemal asuvad hoidlad) võib lugeda tegevuskoha osadeks, kui need on selle laiendused ega tegele ise ostu-, töötlemis- või müügiülesannetega. Tegevuskoht ei sisalda rohkem kui ühte juriidilist isikut. Hankelepingute alusel kasutatavaid töövõtjaid (nt laoteenuse osutaja) ei loeta tegevuskohtadeks. Tegevuskohad on tavapäraselt näiteks töötlemis- või kauplemiskohad, nagu organisatsioonile kuuluvad töötlemisrajatised, müügikontorid või laod.

Tehingupartnerid (Trading partners): organisatsiooni tarnijad ja kliendid FSC väitega ostetavate või müüdavate toodete puhul.

Tehingute kontroll (Transaction verification): sertija ja/või Assurance Services International (ASI) kontrollib, et sertifikaadiomanikud kasutavad FSC toodanguväiteid õigesti ja kooskõlas tehingupartnerite FSC tooraineväidetega.

Tellija (Contracting organization): üksikisik, ettevõtja või muu juriidiline isik, kes kasutab töövõtja teenuseid mis tahes tegevuseks FSC tarneahela sertifikaadi ulatuses.

Tootepealne (On-product): iseloomustab tootele või selle pakendile kinnitatud või kantud etiketti või märgistusi, mis on seotud FSC sertimisega. Tootepealne märgistus on näiteks sildid, trafaretid, põletusmärgid, teave väikeste lahtiste toodete (nt pliiaatsite) müügipakenditel, kaitsepakenditel ja kileümbristel.

Tooterühm (Product group): organisatsiooni poolt kindlaksmääratud toode või toodete rühm, millel on tooraine ja väljundina ühised põhiomadused ning mida saab seetõttu FSC toodanguväidete ja vastava märgistamise kontrolli eesmärgil ühendada.

Toote sort (Product grade): kategooria, mis määratakse sama kasutusotstarbega ja/või sama nimetusega (näiteks saematerjal), kuid erinevate tehniliste või visuaalsete omadustega toodetele (nt paljude oksakohtadega saematerjal ja oksakohtadeta saematerjal määratakse tavaliselt eri sortidesse).

Toote tüüp (Product type): toodete üldkirjeldus, mis põhineb standardis FSC-STD-40-004a EN FSC Product Classification esitatud tooteklassifikatsioonil.

Täispuidust toode (Solid wood product): ühest tervest puidutükist koosnev toode (nt palk, pruss, laud).

Töö ja kutseala: hõlmab võimalust kutsealaseks väljaõppeks, tööks ja teatud kutsealadel tegutsemiseks ning tööle rakendamise aluseid ja tingimusi (ILO konventsioon nr 111, artikli 1 lõige 3).

Töötajad (Workers)¹⁰: kõik töötavad isikud, sealhulgas teenistujad ja füüsilisest isikust ettevõtjad. See hõlmab kõikide ametiastmete ja kategooriate töötajaid, osaaajaga ja hooajalisi töötajaid, sh töölised, administraatorid, järelevalve tegijad, tegevjuhid, töövõtja töötajad, füüsilisest isikust töövõtjad ja alltöövõtjad (allikas: ILO konventsioon nr 155 (tööohutuse ja tervishoiu konventsiooni), 1981).

Töötajate organisatsioon (Workers' organization): iga töötajate organisatsioon, mis edendab ja kaitseb töötajate huve (kohandatud ILO konventsiooni nr 87 artiklist 10). Oluline on tähele panna, et eeskirjad ja juhised töötajate organisatsiooni koosseisu kohta erinevad riigiti, eelkõige seoses isikutega, keda loetakse lihtliikmeteks, samuti nendega, kellel on õigus teisi tööle võtta ja töölt vabastada. Töötajate organisatsioonid kipuvad pakkuma eraldi ühinemisvõimalusi neile, kes saavad teisi tööle võtta ja töölt vabastada, ja neile, kes ei saa.

Töövõtja (Contractor): üksikisik, ettevõtja või muu juriidiline isik, kellega organisatsioon on sõlminud lepingu mis tahes tegevuseks FSC tarneahela sertifikaadi ulatuses.

Valmistoode (Finished product): toode, mis ei vaja enne selle kavandatud lõppkasutust või lõpptarbija müüki edasist muutmist, s.t töötlemist, märgistamist või pakkimist. Toote muutmiseks ei loeta valmistoodete paigaldamist, pakendite täitmist ja mõõtulõikamist, kui need tegevused ei hõlma ümberpakkimist, FSC toote koostise muutmist või ümbermärgistamist.

MÄRKUS. Mõnda toodet võidakse valmistooteks lugeda või mitte lugeda olenevalt otstarbest, milleks klient kavatseb neid kasutada. Näiteks saematerjali või paberit ei loeta valmistooteks, kui need müüakse tootjale, kes töötleb need edasi muudeks toodeteks.

Ulatus (Scope): organisatsiooni tooterühmad, tegevuskohad ja tegevused, mis on koos sertimise aluseks oleva(te) standardi(te)ga kaasatud FSC akrediteeritud sertija poolt läbiviidud vastavushindamise.

Utiilitud puit (Salvaged wood): puit, mis oli

- looduslikult murdunud (tuule- või lumemurd);
- langetatud ja seejärel kaotatud või maha jäetud (nt palgid, mis vajusid vedamise ajal jõe või järve põhja, langetatud puud, millele vahelattu järele ei tulnud, kaldale uhutud palgid);
- langetatud muul eesmärgil kui puidu tootmine (nt mahalõigatud viljapuud, tee-ehituseks raadatud puud ja linnas mahalõigatud puud);
- veehoidlate ja paisude rajamise tõttu vee alla jäänud ja maha jäetud puud.

FSC tarneahela kontrolli ja märgistamise tähenduses loetakse utiilitud puitu esmaseks materjaliks ja seda tuleb hinnata kontrollitud materjalina või müüa FSC kontrollitud puiduna.

Vahendaja (Trader): füüsiline või juriidiline isik, kes ostab ja müüb puitu ja mittepuidulisi metsasaadusi ja omandab seadusliku õiguse kaupa vallata. Vahendajad ei muuda neid tooteid mingil viisil otseselt ega ostetud teenuste abil.

¹⁰ Töötajate (nt järelevalve tegija) tööülesannete määratlemine erineb riigiti. Olukordades, kus töötajal on volitus tööandja või juhatuse nimel teisi töötajaid tööle võtta, üle viia, nende tööülesannete täitmist peatada, neid koondada, tagasi kutsuda, edutada, töölt vabastada, tööle määrata, premeerida või distsiplineerida, ei pruugi sellel töötajal olla õigust ühineda ametiühingutega.

MÄRKUS. Valmistoodete paigaldamist, puidu kuivatamist kuivatis, pakendi täitmist ja mõõtlõikamist loetakse toote muutmiseks.

Väiketootja (Small producer): metsamajandamisüksus (MMÜ) või MMÜde rühm, mis vastab väikese või madala majandamisintensiivsusega metsa (SLIMF) sertifikaadi kriteeriumidele (FSC-STD-01-003a ja lisad) ja võib seega saada FSC kogukondliku ja väiketootja märgise (FSC Small and Community Label). Metsamajandajate grupisertifikaadi omanikest, kellest osa ei ole SLIMF metsamajandamisüksused, loetakse väiketootjateks üksnes need, kes vastavad SLIMFi tingimustele.

Väite aluseks olev tooraine (Claim-contributing input): tooraine, mis läheb arvesse protsendi- või krediidisüsteemi kohaselt kontrollitud toodetele väidete FSC Mix või FSC Recycled määramisel. Nõuetekohane väite aluseks olev tooraine on järgmine: **FSC-serditud materjalid, tarbimisjärgselt taaskogutud materjalid ja tarbimiseelselt taaskogutud paber** (märkus: viimane kategooria ei sisalda muid tarbimiseelselt taaskogutud materjale, näiteks puit ja kork). Väidetega FSC Mix x% või FSC Recycled x% vastuvõetud tooraine kogus, mida arvestatakse väite aluseks oleva toorainena, on proportsionaalne tarnija müügidokumentides märgitud protsendiga (nt kui võetakse vastu 10 kg materjali väitega FSC Mix 70%, läheb väite aluseks oleva toorainena arvesse üksnes 7 kg). Väitega FSC Mix Credit või FSC Recycled Credit vastuvõetud toorainest läheb väite aluseks oleva toorainena arvesse täiskogus (s.t 100% kasutatud kogusest).

Väiteperiood (Claim period): ajavahemik, mille organisatsioon on määranud iga tooterühma jaoks konkreetse FSC väite kasutamiseks. Väiteperioodi minimaalne kestus on ühe partii tarnetsüklile kuluv aeg, mis sisaldab materjali vastuvõttu, ladustamist, töötlemist, märgistamist ja toodangu müüki.

Väljatulekukoefitsient (Conversion factor): konkreetse organisatsiooni poolt kasutatavas töötlemisprotsessis kasutusele võetud ja toodetud materjali koguste suhe. Selle arvutamiseks tuleb toodangu kogus jagada kasutatud tooraine kogusega ning seda rakendatakse kas kogu toote või toote iga komponendi kohta.

Väljundtoode/toodang (Output): toormaterjalid, pooltooted või valmistooted, mida FSC-serditud organisatsioon toodab ja/või tarnib FSC väitega.

Ühisele omanikule kuulumine (Common ownership): omandistruktuur, mille korral kõikide tarneahela sertifikaadi ulatuses olevate tegevuskohtade omanik on sama organisatsioon. Omanikule kuulumine tähendab vähemalt 51% osalust tegevuskohtades.

Üleminekuperiood (Transition period): pärast jõustumiskuupäeva algav ajavahemik (tavaliselt üks aasta), mille jooksul hakatakse järk-järgult rakendada FSC normdokumendi uut versiooni ja ühtaegu lõpetatakse eelmise versiooni (kui see oli olemas) rakendamine. Järkjärgulise kasutuselevõtu võimaldamiseks kehtivad teatud aja jooksul korraga mõlemad versioonid. Kuus kuud pärast üleminekuperioodi lõppu loetakse vana versiooni alusel antud sertifikaadid kehtetuks.

Forest Stewardship Council®

www.fsc.org

FSC International Center
Adenauerallee 134 · 53113 Bonn · Saksamaa

Kõik õigused kaitstud FSC® International 2019-2021 FSC®F000100